

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

20 oktober 1998

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Johan Sauwens –

**betreffende het actieve en passieve kiesrecht van de onderdanen van de Europese Unie
bij gemeenteraadsverkiezingen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften
uitgebracht door mevrouw Mieke Van Hecke**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Johan Sauwens.

Vaste leden : de heren Marc Olivier, Herman Suykerbuyk, John Taylor, Walter Vandenbossche, mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren André Denys, Jaak Gabriels, Francis Vermeiren ;

de heren Gilbert Bossuyt, Freddy De Vilder, Robert Voorhamme ;

de heren Filip Dewinter, Joris Van Hauthem ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangers :

de heren Leo Delcroix, Johan De Roo, mevrouw Mia De Schampelaere, de heren Bart Vandendriessche, Johan Weyts ;

de heren Ward Beysen, Karel De Gucht, Dirk Van Mechelen ;

mevrouw Lydia Maximus, de heren Michiel Vandenbussche, Peter Van Velthoven ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Zie :

1130 (1997-1998)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften besprak op 13 oktober 1998 het voorstel van resolutie van de heer Johan Sauwens betreffende het actieve en passieve kiesrecht van de onderdanen van de Europese Unie bij gemeenteraadsverkiezingen. Over hetzelfde onderwerp had de commissie voordien twee gedachtewisselingen gehouden, meer bepaald op 14 september en op 1 oktober 1998. Op de vergadering van 14 september besliste de commissie om, met toepassing van artikel 2 van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 houdende uitvoering van artikel 37bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen en van artikel 27, punt 4, tweede lid van het Reglement van het Vlaams Parlement, de rechtstreeks door het Nederlandse kiescollege verkozen senatoren uit te nodigen naar de gedachtewisseling van 1 oktober 1998. Een verslag van de beide gedachtewisselingen is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE INDIENER

De indiener argumenteert dat de Brusselse Vlamingen verder dreigen te worden geminoriseerd als gevolg van zowel de invoering van het gemeentelijk stemrecht voor EU-onderdanen als de geplande versoepeling van de naturalisatiewetgeving. Dit is duidelijk gebleken tijdens de gedachtewisselingen van 14 september en 1 oktober 1998 in de commissie. Het politieke akkoord dat op federaal niveau werd gesloten over beide aspecten houdt bijgevolg een groot gevaar in voor de Vlamingen. Het is voor de indiener duidelijk dat dit akkoord niet tegemoet komt aan de in de resolutie van het Vlaams Parlement (resolutie van 25 juni 1997 betreffende het actieve en passieve kiesrecht van de onderdanen van de Europese Unie bij gemeenteraadsverkiezingen, Stuk 704 (1996-1997) - Nrs.1-8) bepaalde voorwaarden, met inbegrip van de vraag om de gemeente- en de provinciewet te regionaliseren en om een gewaarborgde minimumvertegenwoordiging te realiseren voor de Brusselse Vlamingen. De indiener is daarom van oordeel dat de invoering van het Eurostemrecht best wordt uitgesteld tot de volgende ronde van de staatshervorming, na de verkiezingen van 13 juni 1999. Dit zou nog ruim op tijd zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2000. Het voorliggende voorstel strekt ertoe dat aan de Vlaamse regering wordt gevraagd om onderhandelingen aan te knopen met de federale regering, ten einde de invoering van het

Eurostemrecht uit te stellen, zodat aan de Vlaamse voorwaarden tegemoet kan worden gekomen.

II. BESPREKING

Voor de heer Johan De Roo kan er geen twijfel over bestaan dat de resolutie van 25 juni 1997 dient te worden aangehouden. Het voorliggende voorstel betekent volgens hem echter geen meerwaarde ten opzichte van deze eerder aangenomen resolutie. De fractie van de spreker is er voorstander van om bij de volgende ronde van de staatshervorming, die moet plaatsvinden na de verkiezingen van 13 juni 1999, de gewaarborgde minimumvertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen in de verschillende Brusselse instellingen af te dwingen. Tegen dan moet het Vlaams Parlement over deze problematiek een eenduidig standpunt hebben ingenomen, voorbereid in de Commissie voor Staatshervorming, Algemene Zaken en Verzoekschriften.

De heer Johan De Roo verwijst vooreerst naar het Verdrag van Maastricht en naar de daaruit voor België voortvloeiende verplichting om het gemeentelijk stemrecht voor EU-onderdanen via een grondwetswijziging in te voeren. Vervolgens overloopt de spreker de vier voorwaarden die in de genoemde resolutie van het Vlaams Parlement werden vooropgesteld. Aan de voorwaarden betreffende de taalwetgeving en de uitvoerende mandaten werd tegemoet gekomen. Wat betreft de voorwaarde inzake de verblijfsduur erkent iedereen dat dit technisch een moeilijke zaak is, omdat de vereiste inschrijvingstermijn om stemrecht te krijgen in de gemeente evengoed geldt voor de Belgen als voor de EU-onderdanen en het gelijkheidsbeginsel in deze moet worden gewaarborgd. Wat tenslotte de voorwaarde inzake de fiscale gelijkenschakeling betreft verwijst de spreker naar het wetsvoorstel dat met het oog daarop werd neergelegd door senator Ludwig Caluwé. De spreker vindt de vraag om een fiscale gelijkenschakeling op gemeentelijk niveau de logica zelve, en hoopt dan ook dat het voorstel van senator Caluwé een kans maakt, zodat men de fiscale gelijkenschakeling nog vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 zal kunnen realiseren.

De heer De Roo benadrukt dat de passage in de genoemde resolutie over de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen moet worden geïnterpreteerd als een beschouwing, en niet als een bijkomende voorwaarde.

De heer Joris Van Hauthem repliceert daarop dat, toen de genoemde resolutie in het Vlaams Parlement werd goedgekeurd, iedereen ervan overtuigd was dat de aangenomen tekst een pleidooi inhield voor de koppeling aan het Eurostemrecht van zowel de regionalisering van de gemeente- en de provinciewet, als de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen. Dat was allerm minst een vrijblijvende "beschouwing", zoals de heer De Roo stelt. De heer Van Hauthem herinnert er ook aan dat de genoemde resolutie tot stand is gekomen precies op het moment dat het Eurostemrecht op federaal niveau dreigde te worden geregeld zonder dat aan de door het Vlaams Parlement vooropgestelde voorwaarden was voldaan. De spreker herinnert er ook aan dat de betrokken resolutie van het Vlaams Parlement ook werd gesteund door de Vlaamse regering.

De heer Van Hauthem stelt vast dat in het voorliggende voorstel het standpunt wordt hernomen dat tot twee keer toe werd verdedigd door minister Brigitte Grouwels, namelijk dat de regeling van het Eurostemrecht moet worden uitgesteld tot aan de volgende ronde van de staatshervorming. Volgens de spreker is het een strategische blunder dat de koppeling met de regionalisering van de gemeenten en de provinciewet en met de gewaarborgde minimumvertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen, zoals die in de genoemde resolutie werd gemaakt, nu wordt losgelaten. De spreker verwijst daarbij naar de recente goedkeuring van de wijziging van artikel 8 van de Grondwet in de bevoegde kamercommissie. De heer Van Hauthem meent te weten dat de federale premier bij die gelegenheid met de grootste minachting zou gesproken hebben over de door het Vlaams Parlement vooropgestelde voorwaarden enerzijds en over de acht 'dissidenten' van de CVP anderzijds.

De spreker tilt er zwaar aan dat er op vraag van de PRL/FDF wél een andere koppeling wordt gemaakt, namelijk met de versoepeling van de naturalisatie. De spreker begrijpt niet waarom de federale premier geen tweederdemeerderheid heeft gezocht aan Vlaamse kant, maar in de plaats daarvan is ingegaan op de eis van de PRL/FDF om de naturalisatiewetgeving te versoepelen. Dat uitgerkend die partij daarop aandringt is niet toeval. Het oogmerk van die partij is de verdere minorisering van de Vlamingen in Brussel en is allerm minst humanitair of democratisch. De versoepeling van de naturalisatieprocedure zal immers reeds bij de verkiezingen van 1999 dramatische gevolgen hebben voor de vertegenwoordiging van de Vlamingen in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. De kans is groot dat de Vlamingen dan over te weinig

zetels zullen beschikken om nog een gewaarborgde vertegenwoordiging te kunnen afdwingen.

De heer Van Hauthem verwijst in dit verband naar de nota "De vervreemding van onze hoofdstad in cijfers", die zijn partij heeft opgesteld. Daaruit blijkt onder meer dat er in totaal 193.294 vreemdelingen zijn die al vijf jaar en meer in Brussel verblijven en bijgevolg in aanmerking zullen komen om op een soepele wijze de Belgische nationaliteit te verkrijgen. Daarbij komt dat de niet-autochtone bevolking in Brussel toeneemt a rato van gemiddeld ongeveer 10.000 per jaar, terwijl de autochtone bevolking in ongeveer dezelfde mate afneemt. Als die trend aanhoudt, dan zal Brussel vanaf 2006 meer niet-autochtone (478.623) dan autochtone (473.931) inwoners tellen. Als men bovendien rekening houdt met het feit dat 98% van de naturalisatie-aanvragen en -verwervingen in het Frans gebeuren, dan is het volgens de spreker duidelijk dat de Vlamingen afstevenen op een catastrofe.

De heer Van Hauthem spreekt ook de bewering tegen als zou de federaal doorgevoerde wijziging van de naturalisatiewetgeving geen versoepeling zijn. In de toelichting bij het bewuste amendement is er expliciet sprake van een "versoepeling". De vragenlijst die aan de aanvragers zal worden voorgelegd is volgens de spreker een lachertje. Enkel wanneer de aanvrager op alle vragen negatief antwoordt, zal de procureur in beroep kunnen gaan tegen de naturalisatie. Dit komt volgens de spreker neer op naturalisatie op aanvraag.

De heer Van Hauthem besluit dat de voorliggende resolutie hoogdringend is, omdat op die manier misschien nog kan worden verhinderd dat er in Brussel een enorm Franstalig electoraat wordt gecreëerd. Daarnaast kondigt de spreker ook aan dat zijn fractie een motie zal indienen om een belangenconflict aanhangig te maken inzake de versoepeling van de naturalisatie.

Ook de heer Etienne Van Vaerenbergh onderschrijft de stelling dat de invoering van het Eurostemrecht dient te worden uitgesteld tot na de verkiezingen van volgend jaar. Als het bestaande federale akkoord wordt uitgevoerd, dan zal dit leiden tot een electorale catastrofe voor de Vlamingen, en dit niet enkel in Brussel, maar ook in de rand. In dat geval is de kans zelfs reëel dat de lijst Union des Francophones een tweede verkozene krijgt in het Vlaams Parlement. De spreker beaamt dat de naturalisatie op aanvraag, die nu op federaal vlak wordt ingevoerd, electoraal gezien nog nefaster zal zijn voor de Vlamingen dan het Eurostemrecht. Dit zal het probleem van de Vlaamse minorisering aan-

zienlijk aanscherpen, waardoor het veel moeilijker zal zijn om in 1999 in alle sereniteit een goede oplossing te vinden. Iedereen die het goed voorheeft met dit land, aldus de spreker, moet daarom het standpunt van minister Brigitte Grouwels onderschrijven en aandringen op een uitstel van de regeling van het Eurostemrecht. Tenslotte kondigt ook de heer Van Vaerenbergh aan een motie te zullen indienen om een belangenconflict aanhangig te maken met betrekking tot de koppeling van het Eurostemrecht aan de versoepeling van de naturalisatiewetgeving.

De heer André Denys wil zich in deze aangelegenheid vooral laten leiden door overwegingen van strategische aard. Hij betreurt in dit verband dat de nieuwe Vlaamse minister vice-president de koppeling van het Eurostemrecht aan de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen "nonsens" heeft genoemd, zonder die stelling evenwel te argumenteren. Ook de heer Denys begrijpt niet waarom de meerderheid geen graten ziet in de koppeling van het Eurostemrecht aan de versoepeling van de naturalisatiewetgeving, terwijl de voor de Vlamingen veel gunstiger koppeling aan de gewaarborgde vertegenwoordiging wordt afgewezen. Nochtans is de koppeling aan de gewaarborgde vertegenwoordiging volstrekt verantwoord, omdat de invoering van het Eurostemrecht een verdere daling van het aantal Vlaamse vertegenwoordigers in de Brusselse gemeenten tot gevolg dreigt te hebben. Dit alles stemt de spreker enerzijds moedeloos en anderzijds boos. Om het tij vooralsnog te keren ziet hij twee middelen: ten eerste zou het aannemen van de voorliggende resolutie een krachtig signaal zijn en ten tweede kan tegen het federale akkoord over het Eurostemrecht een belangenconflict worden ingeleid. Tijdens de gedachtewisseling met de senatoren, op 1 oktober 1998, werd de hoop uitgedrukt dat de Vlaamse senatoren de in de Kamer goedgekeurde voorstellen nog zouden kunnen bijsturen in een voor Vlaanderen meer voordelige zin. De spreker wijst er echter op dat alle pogingen tot redelijk overleg tussen de Vlaamse partijen over deze aanlegenschap tot nu toe werden afgeblokt. Daarbij laat de federale premier zich duidelijk weinig gelegen aan de standpunten van het Vlaams Parlement, wat de geloofwaardigheid van deze assemblee in het gedrang brengt.

Voor de heer Denys is het om al deze redenen van levensbelang dat de invoering van het Eurostemrecht wordt gekoppeld aan de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen, zoals ook gevraagd door minister Brigitte Grouwels en door de heer Herman Suykerbuyk. Eens het

Eurostemrecht is geregeld, dan hebben de Vlamingen geen enkel middel meer om de gewaarborgde vertegenwoordiging na de verkiezingen van volgend jaar af te dwingen zonder daarbij een aanpassing van de grens van het Brussels Gewest te aanvaarden. De Franstalige politici, waaronder de heer Didier Reynders, laten er immers geen twijfel over bestaan dat ze dat laatste als tegenprestatie zullen eisen. Daarom ondersteunt de spreker het voorliggende voorstel en roept hij de leden van de meerderheidsfracties op om het Vlaamse belang boven het partijbelang te plaatsen en het voorstel mee goed te keuren.

De heer Jos Geysels herinnert er vooreerst aan dat zijn fractie de resolutie van 25 juni 1997 niet mee heeft goedgekeurd, omdat zij niet kon instemmen met de voorwaarde betreffende de verblijfsduur. Met de andere voorwaarden kon zijn fractie wel instemmen omdat die betrekking hadden op algemene rechtvaardigheidsprincipes, zoals de voorwaarde inzake de egalitatie van de belastingen, of op beginselen van openbare orde, zoals de voorwaarde inzake de taalwetgeving. In principe staat zijn fractie positief tegenover de regeling van het Eurostemrecht, omdat dit het democratische draagvlak verbreedt, al mag men inderdaad niet blind blijven voor een aantal daarmee verbonden problemen. Eén daarvan is de discriminatie tussen de EU-onderdanen en de andere niet-Belgen. Door de open grondwetsherziening in verband met het vreemdelingenstemrecht wordt de wegwerking van die discriminatie weliswaar in het vooruitzicht gesteld, maar dit neemt niet weg dat die tijdelijk hoe dan ook zal blijven bestaan. Dit probleem zal bij de eindstemming in de Kamer en de Senaat ongetwijfeld in rekening worden gebracht door de partij van de spreker. Aansturen op een uitstel van deze bespreking op federaal niveau lijkt de spreker allerm minst wenselijk, en daarom steunt hij het voorliggende voorstel niet.

Een bijkomend bezwaar voor de heer Geysels is dat het voorstel ertoe strekt dat de Vlaamse regering wordt verzocht aan de federale regering te vragen om de wettelijke regeling van het Eurostemrecht uit te stellen. Het komt volgens de spreker niet aan de Vlaamse regering toe om zich, via de federale regering, te mengen in de werkzaamheden van het federale Parlement.

De reden waarom de regeling van het Eurostemrecht dient te worden uitgesteld tot na de verkiezingen van juni 1999 is volgens mevrouw Nelly Maes dat die invoering de bestaande evenwichten van de Belgische federale constructie dreigt te verstoren, en dit meer bepaald in Brussel. Diegenen

die deze federale constructie in stand willen houden hebben er bijgevolg alle belang bij om het Eurostemrecht te koppelen aan de volgende staats-hervorming. De PRL/FDF streeft er doelbewust naar om de Vlamingen in Brussel in een nog moeilijker positie te brengen en op die manier het wankele evenwicht in Brussel te verstoren. Volgens de spreker is de kans groot dat dit zal lukken, alle positieve initiatieven van de Vlamingen ten spijt. De EU-onderdanen staan immers dicht bij de Franstalige publieke opinie, die naast de Vlaamse publieke opinie bestaat. Daardoor schieten de Vlaamse inspanningen hun doel voorbij.

Volgens de spreker kan niet worden ontkend dat de regeling van het Eurostemrecht en de versoepeling van de naturalisatiewetgeving politiek aan elkaar gekoppeld zijn. Dat bleek onder meer uit het feit dat de grondwetswijziging en de wijziging van de naturalisatiewetgeving in de Kamer tegelijkertijd in de verschillende bevoegde commissies werd goedgekeurd. Deze versoepeling, gekoppeld aan het behoud van de stemplicht, zal wel degelijk sterk in het nadeel van de Vlamingen spelen en zal reeds in 1999 de Vlaamse positie aanzienlijk verzwakken. De spreker betreurt dat de meerderheidsfracties, zowel op Vlaams als op federaal niveau, geen antwoord hebben op deze Vlaamse bezwaren en blindelings de oekazen van de federale regering volgen.

Ook voor mevrouw Maes is het problematisch dat er een discriminatie zal bestaan tussen de EU-onderdanen en de andere vreemdelingen. Die laatste groep krijgt voorlopig geen stemrecht, alhoewel die over het algemeen misschien beter geïntegreerd is dan de groep EU-onderdanen. Daartegenover staat echter dat die problematiek zichzelf zal oplossen op relatief korte termijn, als gevolg van de naturalisaties.

Tenslotte hekelt mevrouw Maes de naïviteit van de Vlamingen in dit soort aangelegenheden. Van een soortgelijke naïviteit gaven de Vlamingen reeds blijk bij de voorbereiding van de Brusselwet van 1989, toen ze veel te optimistisch waren over het aantal zetels dat ze zouden behalen in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Achteraf waren het de zogenaamde doemdenkers die gelijk kregen. Om al deze redenen steunt de spreker het voorliggende voorstel

De heer Gilbert Bossuyt kant zich met klem tegen elke koppeling van de wijziging van de naturalisatiewetgeving aan de regeling van het gemeentelijk stemrecht voor EU-onderdanen en de positie van de Brusselse Vlamingen. Voor de spreker zijn dat

twee duidelijk onderscheiden problemen en is het gevaarlijk om beiden te koppelen. De partij van de spreker is altijd voorstander geweest van een versoepeling van de naturalisatie en blijft bij dit principiële standpunt.

De heer Bossuyt benadrukt ook dat er in de reeds genoemde resolutie van het Vlaams Parlement slechts vier voorwaarden worden opgesomd. De overige punten waren bekommernissen, die weliswaar reëel en terecht zijn, maar geenszins als voorwaarde in de resolutie zijn opgenomen. Hij wijst erop dat de meerderheidsfracties ernstige inspanningen hebben gedaan om de vier voorwaarden waar te maken. Ook binnen de eigen partij van de spreker werden inspanningen in die zin gedaan. Het onderscheid dat sommige sprekers maken tussen het Vlaams Parlement en het federale Parlement noemt de spreker kunstmatig en schizofreen. Dit geeft volgens hem blijk van een oppervlakkige argumentatie. Men kan immers moeilijk volhouden dat de Vlaamse vertegenwoordigers in het federale Parlement op een of andere manier "andere" Vlamingen zijn dan de vertegenwoordigers in het Vlaams Parlement. Alle partijen zijn immers in beide assemblees vertegenwoordigd. In dat verband wijst de spreker erop dat de partij van de heer André Denys uit puur partijpolitieke berekening een ernstig gesprek over het leveren van de tweederdemeerderheid heeft geweigerd. Dit had volgens de spreker niets te maken met de verdediging van het Vlaamse belang.

Volgens de heer Bossuyt zou het blijk geven van een aanzienlijke krampachtigheid vanwege het Vlaams Parlement om er, via het voorliggende voorstel van resolutie, bij de federale instanties op aan te dringen de regeling inzake het Eurostemrecht uit te stellen. Eenzelfde krampachtigheid blijkt uit de koppeling die nu wordt gemaakt met het dossier van de naturalisaties. Daarom steunt de heer Bossuyt het voorstel niet, wat niet wegneemt dat hij de bekommernissen die reeds werden geuit in de resolutie van 25 juni 1997 blijft delen.

De heer André Denys vindt het verbazend dat de heer Bossuyt niet op de hoogte blijkt van het feit dat het politieke akkoord op federaal niveau een koppeling inhoudt van de invoering van het Eurostemrecht aan de versoepeling van de naturalisatie. Dit blijkt uit de gelijktijdige behandeling ervan, en wordt door de Franstaligen uitdrukkelijk bevestigd.

De heer Denys herinnert eraan dat zijn partij wel degelijk bereid was om mee de tweederdemeerderheid te leveren, zij het vanzelfsprekend onder de

door het Vlaams Parlement vooropgestelde voorwaarden. Zijn partij heeft zich zelfs bereid getoond om de eis los te laten betreffende de afschaffing van de stemplicht. Juist omdat de regeling van het Eurostemrecht het delicate evenwicht tussen Franstaligen en Vlamingen dreigt te verstoren en daardoor het voortbestaan zelf van het land op de helling dreigt te zetten, blijft het belangrijk dat de koppeling wordt gemaakt met de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. De spreker herinnert eraan dat zijn partij het aanbod om toe te treden tot de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, na het ontslag van staatssecretaris Vic Anciaux, heeft geweigerd om dezelfde reden, namelijk omdat men niet bereid bleek in te gaan op de vraag naar een gewaarborgde vertegenwoordiging.

De heer Denys spreekt met klem de bewering tegen van de heer Gilbert Bossuyt en de heer Johan De Roo als zouden de overheveling van de provincie- en de gemeentewet en de gewaarborgde vertegenwoordiging niet als voorwaarden in de resolutie van het Vlaams Parlement zijn opgenomen. Ook de heer Herman Suykerbuyk en minister Brigitte Grouwels hebben deze punten terecht als voorwaarden geïnterpreteerd, aldus de spreker.

Tenslotte herinnert de heer André Denys aan het aanbod dat senator Guy Verhofstadt deed tijdens de gedachtewisseling met senatoren, op 1 oktober 1998. Het feit dat de heer Verhofstadt de voorwaarden om de tweederdemeerderheid te leveren nog heeft gemilderd, en dit vanuit pragmatische overwegingen, toont duidelijk aan dat de VLD zich in deze wel degelijk redelijk en soepel opstelt, in tegenstelling tot wat de heer Bossuyt laat uitschijnen.

Mevrouw Brigitte Grouwels, Vlaams minister van Brusselse Aangelegenheden en Gelijkerekenenbeleid, wijst er vooreerst op dat de bepaling in de resolutie van 25 juni 1997 over de gewaarborgde vertegenwoordiging niet voorkwam in de vroegere moties van het Vlaams Parlement over het Eurostemrecht (met redenen omklede moties van 30 juni 1994 en van 30 november 1994). Deze nieuwe bepaling werd noodzakelijk geacht vanuit een bekommernis over de verdere daling van het aantal Vlaamse vertegenwoordigers in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad bij de verkiezingen van 21 mei 1995.

De minister stelt vast dat er wel degelijk rekening werd gehouden met de meeste voorwaarden die in de resolutie van 25 juni 1997 werden vooropgesteld. Aan de voorwaarden inzake de taalwet en de

uitvoerende mandaten werd tegemoet gekomen. Om tegemoet te komen aan de voorwaarde van de fiscale gelijkschakeling werd in de Senaat een wetgevend initiatief genomen. Tenslotte is de voorwaarde van de verblijfsduur om technische redenen niet uitvoerbaar. Wat betreft de bijkomende punten inzake de regionalisering van de gemeenten en de provinciewet en de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen werden vooralsnog geen concrete stappen gezet, ondanks de signalen van zowel het Vlaams Parlement als de Vlaamse regering. De minister blijft bij haar visie dat het daarom wellicht beter zou zijn om de discussie over het Eurostemrecht uit te stellen tot na de verkiezingen van juni 1999. Anderzijds kan zij niet om de vaststelling heen dat er inmiddels een nieuwe situatie is ontstaan als gevolg van de goedkeuring van de herziening van artikel 8 van de Grondwet in de bevoegde kamercommissie. In die zin is het voorliggende voorstel, dat aanstuurt op een uitstel van de regeling, reeds door de feiten achterhaald. Hieruit blijkt dat er op federaal vlak een andere politieke logica bestaat dan op het Vlaamse beleidsniveau, en ook dat is een realiteit waar men niet onderuit kan.

Voor de minister staat het hoe dan ook buiten kijf dat alle elementen van de resolutie van 25 juni 1997 gerealiseerd moeten zijn vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2000. Het lijkt haar verkieslijker om vanaf nu alle energie te steken in het voorbereiden van een gemeenschappelijk standpunt dienaangaande van de Vlamingen in zowel het Vlaams Parlement als in de Kamer en de Senaat.

Vanuit een pragmatische ingesteldheid is de minister reeds volop initiatieven aan het nemen om de EU-onderdanen en de nieuwe Belgen in Brussel in contact te brengen met de Vlaamse Gemeenschap en te informeren over de Vlaamse standpunten. Daarnaast neemt de minister zich voor om, met het oog op de volgende staatshervorming, het dossier van de gewaarborgde vertegenwoordiging grondig voor te bereiden. Het is immers belangrijk dat deze eis inhoudelijk adequaat wordt ingevuld, hetgeen een omvattende benadering vergt.

In het ter tafel liggende voorstel wordt bovendien iets aan de Vlaamse regering gevraagd wat zij moeilijk kan doen, aldus de minister, namelijk zich officieel mengen in de werkzaamheden van een autonome parlementaire assemblee.

De indiener repliceert daarop dat, volgens zijn informatie, een belangrijk lid van de federale regering instructies is komen geven aan de meerder-

heidsfracties van alle assemblees, inclusief het Vlaams Parlement. Blijkbaar kan dat dan wel. Daarop merkt de minister op dat er, ongeacht waar de indiener op doelt, officiële wegen bestaan om de werkzaamheden van een Parlement te beïnvloeden, maar dat is nog iets anders dan een officiële interventie van een regering.

De heer John Taylor wijst erop dat het voor de Vlamingen tactisch gezien wellicht interessanter is dat de gewaarborgde vertegenwoordiging niet samen met het Eurostemrecht is geregeld. Dit maakt het immers onvermijdelijk dat er na de verkiezingen van 1999 zal moeten worden onderhandeld over de staatshervorming. Geen enkele Vlaamse partij zal zich dan immers kunnen veroorloven om die staatshervorming en de regeling van de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen nog uit te stellen.

De heer Joris Van Hauthem herinnert eraan dat zijn partij de problematiek van het Eurostemrecht al sinds 1992 aankaart. Aanvankelijk stond zij daarmee alleen, omdat men ervan uitging dat de invoering van het Eurostemrecht "wel zo erg niet zou zijn". Gelukkig heeft het Vlaams Parlement inmiddels reeds twee moties en een resolutie aangenomen over deze problematiek. De passage betreffende de gewaarborgde vertegenwoordiging werd in de resolutie van 25 juni 1997 ingelast bij amendement van minister Grouwels, toen nog Vlaams parlements lid. Het aannemen van dit amendement impliceerde volgens de spreker wel degelijk het maken van een koppeling met het Eurostemrecht. De spreker begrijpt niet waarom de minister nu meent te moeten aandringen op een gemeenschappelijk Vlaams standpunt, terwijl dat standpunt al lang vastligt, getuige de quasi unaniem aangenomen resolutie van 25 juni 1997.

De minister repliceert daarop dat zij ook de Vlaamse vertegenwoordigers in Kamer en Senaat bij deze gemeenschappelijke standpuntbepaling wil betrekken.

Volgens de heer Van Hauthem gaat het hier echter in wezen om een zaak van de politieke partijen. Daarom vindt hij het schizofreen om de schuld voor wat gebeurt af te wentelen op de fracties in het federale Parlement, waar men zagezegd niets mee te maken heeft, en dat terwijl bijvoorbeeld de voorzitter van de grootste Vlaamse partij in het Vlaams Parlement zetelt. De kern van de zaak is dat deze grootste partij heeft toegestaan dat de federale premier een politiek akkoord heeft gesloten met de PRL/FDF over de koppeling van het

Eurostemrecht aan de versoepeling van de naturalisatie.

Dat er verschillende benaderingen bestaan binnen de fracties van de verschillende assemblees toont volgens de minister precies aan dat we niet in een participatie leven.

Wanneer de Vlamingen zich bij dit federale akkoord neerleggen, aldus de heer Van Hauthem, dan spelen zij meteen alle troeven uit handen. Ook hij verwijst daarbij naar de totstandkoming van de Brusselwet van 1989. Toen maakte de heer Jos Chabert zich sterk dat de Vlamingen 15 zetels zouden halen in Brussel. Toen bleek dat het er maar 11 waren namen de Vlamingen zich voor om bij een volgende ronde van de staatshervorming een Vlaamse minimumvertegenwoordiging af te dwingen. Bij het tot stand komen van het Sint-Michielsakkoord hebben de Vlamingen dit echter niet hard kunnen of willen maken. Na de verkiezingen van 13 juni 1999 en de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 zal het opnieuw een pijnlijke ontuchtering zijn voor de Vlamingen, aldus de spreker. Tegenover die Vlaamse naïviteit staat een eensgezind streven van de Franstaligen, die daarvoor geen resoluties nodig hebben, om de Vlamingen in Brussel verder te minoriseren. De voorliggende resolutie, alhoewel niet perfect, zou een goed signaal zijn om het tij vooralsnog te keren.

Ook de Vlaamse gemeenschapssenatoren hebben daarbij volgens de heer Van Hauthem een cruciale rol te spelen. Als vertegenwoordigers van het Vlaams Parlement moeten zij in de Senaat het Vlaamse standpunt verdedigen, zoals dat quasi unaniem werd bepaald in de resolutie van 25 juni 1997. Als de gemeenschapssenatoren voet bij stuk houden, dan kan de regeling van het Eurostemrecht vooralsnog worden uitgesteld tot na de verkiezingen van volgend jaar.

Volgens de heer André Denys gaat het hier, wat de grootste Vlaamse partij betreft, duidelijk om een kwestie van partijtucht en niet zozeer van partijbelang. Het koppelen van het Eurostemrecht aan de versoepeling van de naturalisatiewetgeving is immers manifest niet in het belang van die partij, aangezien zij hierdoor zowel geloofwaardigheid als kiezers dreigt te verliezen. Voor de Franstalige partijen is het daarentegen wel een kwestie van partijbelang.

Concreet vraagt de heer André Denys aan minister Brigitte Grouwels of zij haar principiële standpunt handhaaft dat er een koppeling dient te worden gemaakt tussen de invoering van het Eurostem-

recht en de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen.

De minister herhaalt dat zij bij haar visie blijft dat de discussie over het Eurostemrecht best wordt uitgesteld tot de nieuwe ronde in de staatshervorming, na de verkiezingen van juni 1999. Zij wijst er echter op dat zij terzake geen politieke verantwoordelijkheid draagt.

Rekening houdend met dit principiële standpunt van de minister gaat de heer André Denys vervolgens na hoe dit uitstel vooralsnog kan worden bekomen. Hij ziet daartoe nog drie mogelijkheden, namelijk de voorliggende resolutie, het inleiden van een belangenconflict en een consequente houding van de Vlaamse gemeenschaps senatoren.

De heer Johan De Roo herinnert eraan dat de regeling van het Eurostemrecht er hoe dan ook moet komen in uitvoering van een Europese richtlijn terzake. Men brengt de Vlamingen in een moeilijke onderhandelingspositie door de gewaarborgde vertegenwoordiging te koppelen aan iets wat hoe dan ook moet worden gerealiseerd. De heer De Roo wijst er ook op dat er wat de gevolgen voor de positie van de Brusselse Vlamingen betreft geen verschil bestaat tussen het toekennen van het stemrecht aan vreemdelingen en het verruimen van de naturalisaties. Het is bijgevolg niet logisch om enerzijds het toekennen van stemrecht aan vreemdelingen te bepleiten en anderzijds, vanuit een Vlaams standpunt, de wijziging van de naturalisatiewetgeving te bekampen. Tenzij men natuurlijk het Vlaams Blok volgt en zich tegen beide maatregelen verzet. De heer Gilbert Bossuyt sluit zich bij deze redenering aan, die in zijn ogen op de grond van de zaak slaat.

De heer André Denys repliceert daarop dat het streven naar uitstel niet de beste strategie is, maar veeleer een strategie uit nood. Het ware strategisch beter geweest mochten de Vlamingen tijdens de voorbije jaren zelf het voortouw hebben genomen in het debat over het Eurostemrecht, in de plaats van zich in een defensieve positie te laten dringen. Dit is echter de fout geweest van de Vlaamse minister-president, die heeft nagelaten om tijdig een Vlaamse strategie te ontwikkelen en daarover een overleg op gang te brengen tussen de Vlaamse partijen, zoals dat ook langs Franstalige kant gebeurde.

De heer Walter Vandenbossche betreurt als Brusselse Vlaming de manier waarop de Vlamingen het dossier van het Eurostemrecht benaderen. Dit debat doet hem denken aan de discussie die des-

tijds werd gevoerd over de herinvoering van de vrijheid van het gezinshoofd. Toen dacht men eveneens dat dit het einde zou betekenen voor de Brusselse Vlamingen, terwijl achteraf is gebleken dat het tegendeel het geval was. Men mag zich niet als een bang Vlaanderen gedragen, aldus de spreker.

De heer Vandenbossche wijst ook op een inconsistentie in de houding van de Volksunie, die zich in het Vlaamse en het federale Parlement krachtig verzet tegen de aanpassing van de naturalisatiewetgeving, maar in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad wel pleit voor het stemrecht voor vreemdelingen. De spreker deelt de mening van de heer Johan De Roo dat het effect op de positie van de Brusselse Vlamingen in beide gevallen hetzelfde is. Het zal er voor de Vlamingen op aankomen om kwaliteit te bieden in Brussel, en op die manier de Vlaamse Gemeenschap aantrekkelijk te maken voor de nieuwe Belgen. Met de voorliggende resolutie doet men echter precies het tegenovergestelde en vervalt men in een krampachtige houding, die de nieuwe Belgen en de EU-onderdanen afschrikt in de plaats van aantrekt.

De indiener van het voorstel spreekt met klem tegen dat in de commissie een neiging bestaat om zich bang of verkrampd op te stellen. De commissie bespreekt sinds geruime tijd op een serene en doordachte wijze een aantal belangrijke dossiers ter voorbereiding van de komende staatshervorming. De spreker is het voorts eens met de heer André Denys dat de Vlamingen de fout hebben begaan om zich inzake het Eurostemrecht in het defensief te laten manoeuvreren.

De indiener betreurt verder dat de meerderheidsfracties het Vlaamse standpunt dat ze tot voor kort nog onderschreven nu opeens als "verkrampd" en "bang" van de hand wijzen, gevolg gevend aan een federaal dictaat. Door dit dictaat te aanvaarden geven de Vlamingen meteen een belangrijke hefboom uit handen om een nieuwe staatshervorming af te dwingen. Tot op vandaag blijven de Franstaligen zich immers tegen een nieuwe staatshervormingsronde verzetten. Meer in het algemeen betreurt de spreker dat het Vlaams Parlement zich tegenwoordig veel slaafser opstelt tegenover het federale niveau dan vroeger het geval was met de Vlaamse Raad.

In tegenstelling tot de heer André Denys onderschrijft de heer Herman Suykerbuyk de strategie van de minister-president, die erin bestaat om in Vlaanderen een zo groot mogelijke consensus te creëren over een volgende staatshervorming. De spreker stelt verder vast dat het ter tafel liggende

voorstel aan de Vlaamse regering opnieuw een opdracht geeft die, net zoals dat in de resolutie van 25 juni 1997 het geval was, niet als een resultaat-verbintenis kan worden geïnterpreteerd.

De heer Suykerbuyk verwijst vervolgens naar de gedachtewisseling met senatoren, van 1 oktober 1998. Toen is er een afspraak gemaakt om een overleg te organiseren tussen de leden van het Vlaams Parlement en zowel de gemeenschapssenatoren als de voor overleg met het Vlaams Parlement in aanmerking komende rechtstreeks verkozen senatoren. De bedoeling van dat overleg zou zijn om in de Senaat vooralsnog een minimale regeling af te dwingen met betrekking tot de naturalisatie, de fiscale gelijkschakeling van EU-onderdanen en de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen op gemeentelijk niveau. Deze afspraak, die nog altijd geldt, opent volgens de spreker mogelijkheden om in de Senaat vooralsnog aan een aantal Vlaamse bekommernissen in verband met het Eurostemrecht tegemoet te komen.

Rekening houdend daarmee dient de heer Suykerbuyk een amendement in ertoe strekkende dat het voorliggende tekstvoorstel vanaf het tweede streepje wordt vervangen door een tekst die enerzijds verwijst naar de hogergenoemde afspraak van 1 oktober 1998 en die anderzijds de Vlaamse regering oproept om deze afspraak te ondersteunen (Zie stuk 1130 (1997-1998) - Nr.2).

De heer Suykerbuyk betreurt tenslotte dat sommige sprekers de oprechte bekommernis om de positie van de Vlamingen in Brussel en in de rand afdoen als een bange en verkrampde houding.

Volgens de heer André Denys is er tijdens de door de heer Suykerbuyk aangehaalde gedachtewisseling met de senatoren geen concrete afspraak gemaakt. Wel werd er door senator Guy Verhofstadt een voorstel in die zin geformuleerd. Het is de heer Denys vooralsnog onbekend in hoeverre de fracties van de meerderheid in de Senaat en het Vlaams Parlement op dit voorstel willen ingaan. De spreker wil het amendement van de heer Suykerbuyk enkel steunen als er garanties zijn dat dit inderdaad het geval is en dat er concrete afspraken gemaakt zijn betreffende het door senator Verhofstadt voorgestelde overleg. Ook de heer Karel De Gucht vindt dat men bezwaarlijk een amendement kan goedkeuren waarin sprake is van "afspraken", zonder dat men precies weet wat deze afspraken juist inhouden. Anders is het amendement zinledig. Concreet vraagt de heer André Denys aan de heer

Marc Olivier, gemeenschapssenator, of hij weet heeft van enige afspraak in die zin.

De heer Marc Olivier antwoordt dat hij, wegens een overlapping met de agenda van de Senaat, niet aanwezig kon zijn op de gedachtewisseling van 1 oktober 1998. Als gevolg daarvan heeft hij geen weet van een eventuele afspraak die bij die gelegenheid gemaakt zou kunnen zijn.

De heer Johan De Roo stelt te hebben vernomen dat senator Guy Verhofstadt en de heer André Denys tijdens de gedachtewisseling van 1 oktober 1998 niet helemaal op dezelfde golflengte zaten met betrekking tot de kwestie van de afspraak. De heer André Denys ontkent dit met klem.

De heer Joris Van Hauthem vindt dat het amendement te vaag is met betrekking tot de voorgestelde "minimale regeling".

De heer Herman Suykerbuyk blijft erbij dat de deelnemers aan de gedachtewisseling wel degelijk geneigd waren om tot een gesprek te komen tussen de Vlaamse parlementsleden en de reeds genoemde senatoren, en dit met het oog op het realiseren van de in het amendement aangehaalde punten. De teneur van de gedachtewisseling was volgens de spreker dat een dergelijke minimale regeling de enige mogelijkheid vormde om alsnog een Vlaamse correctie door te voeren, zij het dat sommigen vonden dat dit niet meer zou zijn dan het redden van de meubelen. Wat die minimale regeling concreet moet inhouden diende precies het voorwerp te vormen van het overleg met de senatoren.

De heer André Denys heeft inhoudelijk geen problemen met de minimale regeling die in het amendement wordt vermeld. Hij wil enkel garanties over de bereidheid van de CVP bereid om effectief tot een dergelijk overleg te komen. Het feit dat de heer Olivier hierover geen standpunt wil innemen doet daarover ernstige twijfels rijzen, aldus de spreker.

De heer Gilbert Bossuyt herhaalt dat zijn fractie elke koppeling van het Eurostemrecht aan het dossier van de naturalisatie afwijst. Aangezien het amendement van de heer Suykerbuyk uitgaat van een dergelijke koppeling zal de fractie van de heer Bossuyt het niet steunen.

De indiener ondersteunt het amendement op zijn voorstel niet. Dit amendement betekent immers een uitholling van de resolutie van 25 juni 1997. De indiener zou het ontoelaatbaar vinden mocht het Vlaams Parlement nu een terugvalpositie innemen

en terugkomen op het op 25 juni 1997 ingenomen standpunt. In de plaats van de meubelen te redden moet men vooralsnog proberen de overstroming te voorkomen, aldus de indiener. Ook de heer Joris Van Hauthem ziet in het amendement van de heer Suykerbuyk een uitholling van de oorspronkelijke resolutie van het Vlaams Parlement.

De heer André Denys oppert even de mogelijkheid om de in het amendement van de heer Suykerbuyk voorgestelde tekst toe te voegen aan het ter tafel liggende voorstel, maar erkent daarop, samen met de indiener van het voorstel, dat beide teksten moeilijk in overeenstemming te brengen zijn met elkaar. Ook de indiener van het amendement is geen voorstander van een dergelijke toevoeging.

III. STEMMING

Het amendement van de heer Herman Suykerbuyk wordt verworpen met 11 stemmen tegen 1, bij 2 onthoudingen. Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5, bij 1 onthouding.

De verslaggever,

De voorzitter,

Mieke VAN HECKE

Johan SAUWENS

BIJLAGEN

BIJLAGE I

VERSLAG VAN DE GEDACHTEWISSELING VAN 14 SEPTEMBER 1998
OVER DE STAND VAN ZAKEN IN VERBAND MET DE RESOLUTIE BETREFFENDE
HET ACTIEVE EN PASSIEVE KIESRECHT VAN DE ONDERDANEN
VAN DE EUROPESE UNIE BIJ GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
AANGENOMEN DOOR HET VLAAMS PARLEMENT OP 25 JUNI 1997

De heer Johan Sauwens, voorzitter, verduidelijkt dat hij op verzoek van een aantal fracties en collega's een gedachtewisseling heeft georganiseerd betreffende de stand van zaken in verband met de resolutie inzake het actieve en passieve kiesrecht van de onderdanen van de Europese Unie bij gemeenteraadsverkiezingen aangenomen door het Vlaams Parlement op 25 juni 1997 (Stuk 704 (1996-1997) - Nrs.1-8). Hij vraagt aan de minister-president welke stappen de regering reeds ondernomen heeft ter uitvoering van deze resolutie.

De minister-president stelt in zijn antwoord dat de Vlaamse regering de betrokken resolutie met grote aan drang heeft overgemaakt aan de federale regering. De regering vindt de vier voorwaarden die in de resolutie worden vooropgesteld redelijk. Aan de voorwaarden b) betreffende de handhaving van de taalwetgeving en c) betreffende het voorbehouden aan Belgische onderdanen van uitvoerende ambten werd reeds tegemoet gekomen. Wat betreft de voorwaarde d), inzake de verblijfsduur, is uit talloze contacten gebleken dat dit probleem zich niet enkel stelt voor de onderdanen van de Europese Unie, maar ook voor de Belgen zelf. Het betreft hier dus een algemeen probleem. Tenslotte onderschrijft de minister-president uitdrukkelijk de voorwaarde a) die stelt dat de onderdanen van de Europese Unie op dezelfde wijze onderworpen moeten zijn aan de gemeentelijke fiscaliteit als de Belgische kiesgerechtigden. Dat is voor hem een elementair democratisch principe. Hij verwijst daarbij onder meer naar een wetsvoorstel van senator Ludwig Caluwé, maar voegt daaraan toe dat er wellicht andere formules gevonden zullen moeten worden. De Vlaamse regering heeft ook al herhaaldelijk aangedrongen om een beraad op gang te brengen inzake de overheveling van de provincie- en de gemeentewet naar de regio's. Het komt aan de federale minister van Binnenlandse Zaken toe om terzake een initiatief te nemen.

De heer Joris Van Hauthem betreurt dat de minister-president zwijgt over de belangrijkste voorwaarde van de resolutie, namelijk de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen op het gewestelijke en het gemeentelijke beleidsniveau. Deze bepaling kwam niet voor in de eerdere moties van het Vlaams Parlement over het Europees stemrecht (met redenen omklede moties van 30 juni 1994 en van 30 november 1994), en werd in de resolutie opgenomen op voorstel van toenmalig Vlaams parlamentslid mevrouw Brigitte Grouwels. De Vlaamse regering mag dan al bij de federale regering aandringen op de toepassing van de Vlaamse resolutie, in werkelijkheid is zij onmachtig en kan zij niet verhinderen dat de federale premier de eisen van een quasi unaniem Vlaams Parlement naast zich neerlegt en in de plaats daarvan onderhandelt met de PRL/FDF. Van de meerderheidspartijen heeft enkel minister Grouwels hiertegen geprotesteerd naar aanleiding van 11 juli en van de IJzerbedevaart. Zij heeft volkomen terecht gewezen op de bepaling van de resolutie betreffende de gewaarborgde vertegenwoordiging, maar werd tot twee keer toe teruggedfloten door haar eigen partij. Die partij kondigt aan om de gewaarborgde vertegenwoordiging te eisen bij de volgende ronde van de staatshervorming, in 1999. Nochtans is het volgens de heer Van Hauthem duidelijk dat er op dat moment niets meer van in huis zal komen. De Franstaligen zijn daarvoor immers geen vragende partij, en als ze er al over willen praten, dan zullen ze dit koppelen aan de uitbreiding van Brussel.

De heer Van Hauthem respecteert de politieke moed van minister Grouwels. Tegelijkertijd betreurt hij echter het gebrek aan politieke moed van de andere leden van de Vlaamse regering en van de meerderheidsfracties. De spreker onderschrijft het opiniestuk van de acht zogenaamde dissidenten in de CVP, maar hekelt het feit dat die 'dissidenten' onmiddellijk na het verschijnen ervan hun kar hebben gekeerd. Terzelfdertijd hekelt de spreker de heer Marc Van Peel, die, naar eigen zeggen, met overtuiging de resolutie mee heeft goedgekeurd, maar die nadien weigert toe te passen.

De spreker vindt het erg dat er blijkbaar wel tegemoet kan worden gekomen aan de Franstalige voorwaarden in verband met de versoepeling van de naturalisatie. Daardoor zullen er in Brussel reeds in 1999 193.000 meer mensen in aanmerking komen om te gaan stemmen. Op die manier creëert men een enorm Franstalig electoraat, wat de marginalisering van de Nederlandstaligen in de hand zal werken. Het is naïef

om dit niet in de zien, aldus de spreker. Nochtans gelooft hij niet dat de meerderheidspartijen terzake naïef zijn. Wel vindt men die marginalisering van de Vlamingen in Brussel blijkbaar een aanvaardbare prijs voor het in stand houden van de federale regering en van de Belgische constructie.

De heer Van Hauthem herinnert ook aan de stelling van de minister-president dat een ruime consensus in het Vlaams Parlement over een verdere staats hervorming een "politiek feit" zal zijn waar men moeilijk om heen zal kunnen. Maar was de quasi-unaniem aangenomen resolutie over het Eurostemrecht ook geen "politiek feit" van eerste orde? Nochtans legt men die op federaal niveau wel degelijk naast zich neer. In dat opzicht was de démarche van de acht 'dissidenten' in de CVP een slecht signaal, omdat die enkel de machteloosheid van het Vlaams Parlement heeft onderstreept. Het dossier van het Eurostemrecht is inderdaad de lakmoesproef voor de geloofwaardigheid van het Vlaams Parlement. Als het Parlement in dit dossier bakzeil haalt, dan zal men zich ook vragen moeten stellen bij het nut van de besprekingen in de commissie rond de discussienota.

Tenslotte vraagt de heer Van Hauthem concreet of het standpunt van minister Grouwels gedeeld wordt door de minister-president en door de hele Vlaamse regering.

De minister-president benadrukt in zijn repliek dat de centrale vraag in dit debat is of de Vlaamse regering de resolutie van het Vlaams Parlement correct heeft uitgevoerd. Uit zijn hogervermeld antwoord bleek reeds dat dit wel degelijk het geval was en dat de Vlaamse regering terdege heeft aangedrongen op de naleving van de vier voorwaarden van het Vlaams Parlement. Dit neemt echter niet weg dat er, volgens de persoonlijke opvatting van de minister-president, goede redenen kunnen zijn om wat meer tijd te nemen voor de regeling van het gemeentelijk stemrecht voor Europeanen en de kwestie uit te stellen tot na de verkiezingen. Dat er wat betreft de te volgen strategie en procedures een zeker verschil in aanvoelen bestaat tussen de bewindslui op het federale niveau en op dat van de deelstaat is perfect normaal in een federaal land, aldus de minister-president.

De minister-president pleit ervoor dat het Vlaams Parlement zo snel mogelijk tot een gefundeerde standpuntbepaling zou komen betreffende de positie van de Brusselse Vlamingen in het bredere kader van de bespreking van de discussienota. De problematiek van de Brusselse Vlamingen is immers nauw verweven met de andere aspecten van de staats hervorming. De minister-president wil zich in geen geval laten afleiden van de strategie die aan de basis lag van de discussienota en van de bespreking daarvan in de commissie: eerst moet het Vlaams Parlement een zo ruim mogelijke consensus vinden over de verdere staats hervorming, meer bepaald over de fiscale autonomie, de overheveling van de kinderbijlagen en de gezondheidszorgen, het homogener maken van de bevoegdheidspakketten, de omvorming van de gemeenschappen en gewesten tot echte deelstaten, en de positie van de Brusselse Vlamingen. Op basis daarvan dient dan in 1999 de dialoog aangevat met de Franstaligen. De minister-president blijft erbij dat, wanneer er in één gemeenschap een ruime consensus bestaat om een dergelijke dialoog te beginnen, de andere gemeenschap dit, vanuit louter democratisch oogpunt, niet zal kunnen weigeren. De minister-president dringt erop aan opdat de commissie de bespreking van de discussienota tegen einde 1998 zou afronden. In elk geval moet er tegen de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 een creatieve oplossing gevonden worden voor de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen.

Wat tenslotte de problematiek van de naturalisatie betreft herinnert de minister-president eraan dat hij een van de eersten is geweest om te waarschuwen voor de electorale gevolgen die een versoepeling van de naturalisatieprocedure al in 1999 zou hebben, ook al werd hieromtrent niets gevraagd in de resolutie van het Vlaams Parlement. De minister-president dringt erop aan dat de naturalisatie gekoppeld zou worden aan voorwaarden in verband met de inburgering. Van een echte versoepeling van de naturalisatieprocedures kan in geen geval sprake zijn.

De heer André Denys stelt dat met het dossier van het Europees stemrecht ook de geloofwaardigheid van het Vlaams Parlement op het spel staat. De resolutie over het Eurostemrecht is immers na grondig wikken en wegen tot stand gekomen. Bovendien zijn de door het Vlaams Parlement vooropgestelde voorwaarden allerminst overdreven. Naast de vier door de minister-president aangehaalde voorwaarden bevatte de resolutie nog twee bijkomende punten, betreffende de regionalisering van de gemeente- en de provinciewet en betreffende de minimale vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen. In totaal heeft het Vlaams Parlement dus zes eisen geformuleerd. De spreker is ontgoocheld over het feit dat de minister-pre-

sident niet rept over de twee bijkomende punten en enkel de vier voorwaarden vernoemt, die dan nog enkel werden "overgemaakt" aan de federale regering. De spreker begrijpt niet waarom de regering deze kwestie niet aanhangig heeft gemaakt bij het Overlegcomité.

De heer Denys betreurt verder dat sommige fracties die de resolutie mee hebben ondertekend en goedgekeurd er nu afstand van nemen. De CVP-fractie en de minister-president doen dat door te zwijgen over twee essentiële punten uit de resolutie, namelijk de gewaarborgde minimumvertegenwoordiging en de regionalisering van de gemeente- en de provinciewet. Bovendien dreigt de cruciale voorwaarde van de gelijke fiscaliteit dode letter te blijven. Waarom formuleert de minister-president geen concreet voorstel om die ongelijke fiscale behandeling van de Europeanen weg te werken? Er is enkel het voorstel van senator Ludwig Caluwé, maar daarover bestaat momenteel de grootste onduidelijkheid.

Concreet stelt de spreker de vraag of de minister-president en de Vlaamse regering het standpunt van minister Grouwels delen dat de regeling van het Eurostemrecht dient te worden gekoppeld aan de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen.

De heer Denys is ervan overtuigd dat het een strategische fout zou zijn om die koppeling los te laten. Nu reeds is immers duidelijk dat de Franstaligen onaanvaardbare voorwaarden zullen verbinden aan de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Vlamingen in Brussel. Hij vindt het erg dat de federale regering wel de koppeling maakt die de Franstaligen voorstellen, namelijk de koppeling met de versoepeling van de naturalisatiewetgeving. Daarvan zullen de Vlamingen reeds bij de verkiezingen van 1999 de negatieve gevolgen ondervinden.

Mocht de federale regering de resolutie van het Vlaams Parlement naast zich neerleggen, aldus de heer Denys, dan voorspelt dit ook niet veel goeds voor het gevolg dat zal gegeven worden aan het resultaat van de bespreking van de discussienota in de commissie. Ook die resolutie was immers een "politiek feit" waar men in theorie niet omheen kon. Eerst zoeken naar een ruime consensus in het Vlaams Parlement en hierover daarna een dialoog beginnen met de Franstaligen is bijgevolg een strategie die gedoemd is te mislukken. In werkelijkheid heeft de minister-president geen werkbare strategie om een nieuwe stap in de staats-hervorming af te dwingen en om de geloofwaardigheid van Vlaanderen in het buitenland te garanderen. Vlaanderen moet wat dat betreft voortdurend achter de feiten aanhollen. Vlaanderen dreigt internationaal een slechte beurt te maken als het Columberg-rapport wordt goedgekeurd. Inzake de toepassing van de omzendbrieven betreffende de faciliteiten blijft de Vlaamse regering ter plaatste trappelen. En nu zullen de Vlamingen ook bakzeil halen in de kwestie van het Eurostemrecht. Dit alles had voorkomen kunnen worden indien de minister-president over een omvattende strategie beschikte. Nochtans is de fractie van de heer Denys er al lang voorstander van dat de Vlaamse partijen zich onderling zouden beraden over een dergelijke strategie. Maar in de plaats daarvan verwijst de minister-president altijd naar de bespreking van de discussienota in de commissie. Het komt nu aan het Vlaams Parlement toe, aldus de heer Denys, om vooralsnog een Vlaamse strategie te ontwikkelen en dit liefst zo snel mogelijk.

De heer Herman Suykerbuyk herinnert eraan dat de gedachtewisseling tot doel heeft om na te gaan wat de stand van zaken is betreffende de uitvoering van de resolutie inzake het Euro-stemrecht. Het zou in zijn ogen verkeerd zijn om hiervan een vertrouwenskwestie te maken ten aanzien van de Vlaamse regering. Men kan er de minister-president in elk geval niet van beschuldigen geen Vlaamse strategie te hebben. Die strategie wordt duidelijk uiteengezet in de discussienota. Ook in de zaak Columberg treft de minister-president geen schuld.

Volgens de heer Suykerbuyk omvat de resolutie van het Vlaams Parlement twee centrale voorwaarden. De eerste daarvan betreft de fiscaliteit. Dit is een probleem dat het louter communautaire overstijgt. In het Comité van de Regio's is trouwens gebleken dat de drie gemeenschappen het erover eens zijn dat de Europeanen in fiscaal opzicht gelijk moeten worden behandeld als de Belgen. Volgens de Raad van State behoort deze kwestie tot de bevoegdheid van de federale overheid. Momenteel ligt er in de Senaat een voorstel voor van senator Ludwig Caluwé. Er dient nu onderzocht of dit voorstel voor verbetering vatbaar is.

De tweede essentiële voorwaarde is de gewaarborgde minimumvertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. Dit is noodzakelijk omdat de toekenning van het gemeentelijk stemrecht aan de Europeanen de

positie van de Vlamingen in Brussel onvermijdelijk zal verzwakken. Drie vierden van de Europeanen in Brussel en omgeving zijn immers 'Latijnen'. Die zijn meer gericht op de Franse cultuur, zonder daarom Vlaamsvijandig te zijn. Veeleer is er sprake van een Vlaamsonkundigheid. Het zou daarom onverstandig zijn om het Eurostemrecht in te voeren zonder rekening te houden met de specificiteit van de Belgische situatie. Concreet betekent dit dat er een gewaarborgde minimumvertegenwoordiging moet komen voor de Brusselse Vlamingen. Meer bepaald moet de gemeentewet in die zin worden gewijzigd, wat mogelijk is bij gewone wet.

De spreker is er geen voorstander van om de Vlaamse regering, via een nieuwe resolutie, met een nieuwe opdracht te belasten. Wel lijkt het hem aangewezen dat het Vlaams Parlement over de twee eerdergenoemde eisen informeel in overleg zou treden met de Vlaamse volksvertegenwoordigers van het federale Parlement. Op dit overleg zou men meer bepaald kunnen bespreken of het wenselijk is om de genoemde voorwaarden gelijktijdig te realiseren met de regeling van het stemrecht voor Europeanen.

De heer Johan Sauwens, voorzitter, pikt hierop in en stelt voor om de door het Nederlands kiescollege verkozen senatoren uit te nodigen naar de commissie, met toepassing van het nieuwe artikel 27, punt 4, tweede lid van het Reglement. De heer André Denys is er eerder voorstander van om de procedure te starten van het belangenconflict. Deze procedure houdt immers automatisch een overleg in met de federale overheid. De heer Suykerbuyk repliceert daarop dat gedwongen overleg zelden tot resultaten leidt. Hij blijft bij zijn voorstel om louter informeel te overleggen met de federale volksvertegenwoordigers.

De heer Etienne Van Vaerenbergh betreurt dat in dit dossier voortdurend de indruk wordt gewekt als zou de regeling van het Eurostemrecht worden opgelegd door een externe instantie, namelijk de Europese Unie. In werkelijkheid had België bij het tot stand komen van het Verdrag van Maastricht een veto kunnen stellen tegen de regeling inzake het Eurostemrecht, omdat die de communautaire evenwichten in België dreigt te verstoren. De initiële fout is met andere woorden gemaakt door de Belgische onderhandelaars, die geen voeling hadden met de Vlaamse bekommernissen. De spreker heeft de federale regering van 1990 tot 1995 herhaaldelijk geïnterpelleerd over deze problematiek, maar heeft telkens moeten vaststellen dat men het probleem voor zich uit schoof.

Een tweede vaststelling die de spreker maakt is dat de regering Dehaene II het eerder bereikte akkoord in verband met de regionalisering van de gemeente- en de provinciewet van meet af aan niet heeft willen doorvoeren om te vermijden dat er in Vlaanderen een andere regelgeving zou ontstaan dan in Wallonië.

Ook de heer Van Vaerenbergh benadrukt dat er in de resolutie van 25 juni 1997 over het Eurostemrecht wel degelijk een link gelegd wordt naar de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. Het is volgens hem essentieel dat men die koppeling blijft maken.

Het is voor de spreker ook duidelijk dat de regeling die momenteel op het federale niveau wordt uitgewerkt niet tegemoet komt aan de door het Vlaams Parlement geformuleerde eisen. Nochtans zijn er perfect oplossingen denkbaar om die voorwaarden te realiseren. Zo zou men, zoals de heer Suykerbuyk reeds suggereerde, bij gewone wet de gemeentewet kunnen wijzigen om de minimumvertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen op gemeentelijk vlak te realiseren. Aan de federale volksvertegenwoordigers kan worden gevraagd om die wijziging gelijktijdig door te voeren met de regeling van het gemeentelijk stemrecht voor Europeanen. Daarnaast dienen de mogelijkheden onderzocht om de twintig procent-regel van het verdrag van Maastricht soepel te interpreteren.

Tot besluit doet de heer Van Vaerenbergh een oproep aan de Vlaamse politici om op een inventieve wijze alle middelen te gebruiken om de door het Vlaams Parlement vooropgestelde voorwaarden te realiseren. Dit lijkt hem in de huidige omstandigheden vruchtbaarder dan verwijten te richten aan het adres van de Vlaamse regering.

De heer Joris Van Hauthem herhaalt de vraag of het hoger geformuleerde standpunt van de minister-president wordt gedeeld door de Vlaamse regering. Hij vraagt ook of het standpunt van minister Grouwels inzake de koppeling wordt gedeeld door de minister-president en de Vlaamse regering. De spreker kan in elk geval geen vrede nemen met de argumentatie van de minister-president dat meningsverschillen tussen een deelstaat en de federale overheid normaal zijn. Het gaat hier immers niet over een discussie tussen

parlementen van verschillende niveaus, maar wel tussen politieke partijen. Indien het inderdaad een discussie tussen parlementen zou zijn, dan zou dat impliceren dat de Vlaamse gemeenschapssenatoren in de Senaat tegen het huidige regeringsvoorstel zouden stemmen en dat de federale regering bijgevolg over geen tweederdemeerderheid zou beschikken. De gemeenschapssenatoren moeten in de Senaat echter de partijlijn volgen, wat aantoonde dat het in wezen om een discussie tussen de partijen gaat. De spreker betreurt dan ook dat de minister-president er niet in geslaagd is om zijn partij te overreden wat dit dossier betreft.

De heer John Taylor ontkent dat de acht zogenaamde dissidenten in de CVP hun standpunt hebben gewijzigd. In het bewuste opiniestuk hebben zij geschreven, en daar blijven zij bij, dat het belangrijk is dat er bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 een regeling is voor de minimumvertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen. Over de vraag of het opportuun zou zijn om nu de koppeling te maken kan men van mening verschillen. De spreker vindt het in elk geval positief dat de huidige discussie over het Eurostemrecht de staatshervorming onvermijdelijk op de agenda heeft geplaatst van de volgende regeringsvorming. Toen de discussienota in februari 1996 werd neergelegd leek het voor velen nog onrealistisch om te praten over een verdere staatshervorming. Inmiddels is in alle partijen de overtuiging gegroeid dat een volgende ronde in de staatshervorming onvermijdelijk zal zijn. Ook de voorzitter van de CVP heeft verklaard dat de minimumvertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen een feit moet zijn wanneer het Eurostemrecht in 2000 in voege treedt. Dit maakt een volgende staatshervorming onvermijdelijk. In die zin is het misschien geen slechte zaak dat de invoering van het Eurostemrecht momenteel wordt losgekoppeld van de minimumvertegenwoordiging.

Volgens de spreker moeten de Vlamingen bij de volgende staatshervorming op het standpunt staan dat de minimumvertegenwoordiging van de Vlamingen in Brussel aan niets anders gekoppeld is dan aan het federale evenwicht tussen Vlamingen en Franstaligen. In afwachting van de onderhandelingen in 1999 moeten de Vlamingen zich ook eens rustig bezinnen over de vraag hoe ze die minimumvertegenwoordiging concreet willen invullen.

De heer Taylor onderschrijft ook het standpunt van de minister-president dat men niet tegen de uitdrukkelijke wil van één gemeenschap in, een verdere staatshervorming zal kunnen blokkeren. Wie dat doet speelt met het voortbestaan van het land. Uit het feit dat de voorwaarden van de resolutie voor zover mogelijk quasi vervuld zijn, blijkt trouwens duidelijk dat men wel degelijk rekening houdt met het Vlaams Parlement.

De heer Jos Geysels herinnert eraan dat de minister-president reeds op 17 maart 1998 in de plenaire vergadering werd geïnterpelleerd over de problematiek van het Eurostemrecht. Toen werden haast woordelijk dezelfde vragen gesteld en dezelfde antwoorden gegeven als tijdens deze gedachtewisseling. De spreker vindt het op zich niet abnormaal dat er binnen één fractie verschillende opinies leven over een bepaalde aangelegenheid. Dit wordt echter schizofrenie wanneer men op het federale niveau systematisch heel andere dingen zegt dan op het Vlaamse.

De heer Jos Geysels herinnert er ook aan dat zijn fractie de resolutie inzake het Eurostemrecht niet mee heeft ondertekend en goedgekeurd. Met de voorwaarden a), b) en d) van de resolutie is zijn fractie het wel eens. Het gaat hier immers in wezen om beginselen van democratie, billijkheid en gelijkheid. In zijn antwoord op de reeds genoemde interpellaties van 17 maart 1998 heeft de minister-president zich trouwens geëngageerd om de federale premier te herinneren aan eerdergemaakte beloften inzake de egalisatie van de belastingen. Voor de heer Geysels is het debat over het stemrecht voor Europeanen onlosmakelijk verbonden met het debat over het migrantenstemrecht in het algemeen. De meeste migranten betalen immers al lang dezelfde belastingen als de Belgen, maar blijven wel verstoken van stemrecht, in tegenstelling tot de Europese ambtenaren die geen belastingen betalen. De spreker zou het betreuren mochten er louter etnische criteria worden ingebracht in het debat, en pleit integendeel voor een open discussie in het Vlaams Parlement over deze problematiek, wars van elk etnisch discours.

De heer Walter Vandenbossche verklaart dat de Brusselse Vlamingen het enorm waarderen dat de Vlaamse politici hameren op de eis van een minimumvertegenwoordiging voor de Vlamingen in Brussel. Hij betreurt wel dat er rond de kwestie van het Eurostemrecht een polarisatie is ontstaan tussen de Vlamingen en de Franstaligen, waarbij de onterechte indruk ontstaat dat de Vlamingen tegen dit stemrecht gekant zijn.

en vijandig staan tegenover de Europeanen. De Vlamingen moeten er volgens de spreker dringend werk van maken om dit negatieve imago te corrigeren. Een bijkomend probleem daarbij is dat de Vlamingen zich niet direct geliefd maken bij de Europeanen door zo sterk de nadruk te leggen op de egalitatie van het belastingsstelsel. Nochtans zou het verkeerd zijn om er a priori van uit te gaan dat de Europeanen massaal voor de Franstaligen zullen stemmen. Wie het terrein kent, weet dat de Europeanen die in en om Brussel wonen opkijken naar Vlaanderen, op voorwaarde tenminste dat Vlaanderen zich niet in de hoek van de verliezers laat dringen. De spreker is ervan overtuigd dat de Vlamingen in en om Brussel over voldoende slagkracht beschikken om de Europeanen voor zich te winnen, als ze tenminste geen strategische fouten maken. Rekening houdend met dit alles vindt de heer Vandenbossche het gevaarlijk om voorafgaandelijke voorwaarden te koppelen aan de uitoefening van een fundamenteel recht als het stemrecht.

De heer Vandenbossche legt er verder sterk de nadruk op dat de gemeente- en de provinciewet niet kunnen geregionaliseerd worden zonder voorafgaande garanties inzake de minimumvertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen op gemeentelijk niveau. Eens die overheveling is doorgevoerd zal de positie van de Brusselse Vlamingen op gemeentelijk vlak voor lange tijd vastliggen. Onder meer daarom mogen de Vlamingen wat de gewaarborgde vertegenwoordiging betreft niet tevreden zijn met een peulschil.

Mevrouw Mia De Schamphelaere grijpt terug naar het voorstel van de heer Suykerbuyk om een overleg te organiseren met federale volksvertegenwoordigers over een gewone wetswijziging. Ze maakt er de commissie op attent dat het nieuwe Reglement voorziet in de mogelijkheid om rechtstreeks verkozen senatoren van de Nederlandse taalgroep formeel bij de werkzaamheden van de commissie te betrekken. De spreker deelt ook mee dat zij samen met een aantal jonge CVP-parlementsleden werkt aan een regeling voor de door het Vlaams Parlement gevraagde fiscale gelijkstelling, en dit op basis van het reeds genoemde voorstel van senator Ludwig Caluwé.

De heer Gilbert Bossuyt pleit ervoor dat men zich zou houden aan de tekst zelf van de resolutie. Die tekst stelt duidelijk vier voorwaarden voorop, en niet twee of zes zoals sommige sprekers stelden. De spreker heeft voorts twijfels bij het voorstel om te overleggen met de rechtstreeks verkozen senatoren. Uiteindelijk zijn er binnen elke partij voldoende contacten met de collega-volksvertegenwoordigers op het federale niveau. Het is binnen elke partij dat het overleg tussen de Vlaamse en de federale volksvertegenwoordigers moet plaatsvinden.

Ten gronde stelt de heer Bossuyt dat zijn fractie zonder complexen achter de vier voorwaarden staat die in de resolutie werden vooropgesteld. De spreker is het wel eens met de heer Walter Vandenbossche dat het schadelijk is voor het Vlaamse imago wanneer dit verhaal op een te negatieve en verkrampte manier wordt gebracht. De spreker onderschrijft ook de eis van een gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. Dit hoeft nu niet gekoppeld te worden aan de regeling van het stemrecht voor Europeanen, maar is wel een belangrijke bekommernis waar in de zeer nabije toekomst werk van zal moeten worden gemaakt.

De heer Johan Sauwens deelt de vrees dat de invoering van het Eurostemrecht, gekoppeld aan de versoepeling van de naturalisatiewetgeving, de positie van de Vlamingen in en om Brussel aanzienlijk zal verzwakken. Hij verwijst daarbij naar een artikel van de heer Guido Tastenhoye in Meervoud (1998, nr. 6). Wanneer men de naturalisatieprocedures tot een formaliteit zou herleiden, aldus die auteur, dan komen er 200.000 kiezers bij in Brussel. Van de nieuwe Belgen die tussen 1995 en 1999 werden genaturaliseerd weten we dat 1,36 procent voor het Nederlands kiest en 98,64 procent voor het Frans. Als gevolg van het Eurostemrecht krijgen dan nog eens 134.000 EU-burgers gemeentelijk stemrecht, van wie 85 procent afkomstig zijn uit Latijnse landen. Als gevolg daarvan zal de Vlaamse aanwezigheid ruim onder de tien procent zakken en te onbetekenend worden om er nog garanties voor af te dwingen. Nochtans, zo stelt de heer Sauwens, is de aanwezigheid van de Vlamingen in de hoofdstad essentieel voor het voortbestaan van België, zoals ook al werd gesteld door de minister-president.

Wat betreft de politieke strategie drukt de heer Sauwens de wens uit dat de Vlaamse partijen ook in het federale Parlement Vlaamse standpunten zouden innemen. Dit is niet meer dan logisch in een federatie, die van onderuit dient te worden opgebouwd. Het innemen van totaal andere standpunten op Vlaams en op federaal vlak is daarentegen schizofreen. Volgens de spreker moeten de Vlamingen, ook op federaal niveau, ondubbelzinnig stellen dat het stemrecht voor Europeanen er niet komt zonder een fundamentele

staatshervorming. Een offensieve strategie veronderstelt inderdaad dat de koppeling wordt gemaakt tussen het Eurostemrecht en de staatshervorming. Dit veronderstelt eveneens dat het Vlaams Parlement snel de bespreking van de discussienota afrondt en overeenstemming bereikt over de verdere staatshervorming.

Ook de heer Johan Sauwens is er voorstander van om met de rechtstreeks verkozen senatoren te overleggen over de invoering van het Eurostemrecht.

Minister Brigitte Grouwels stelt zeer verheugd te zijn over het feit dat de commissie de situatie van de Brusselse Vlamingen zo ter harte neemt. Dit is het resultaat van een groeiproces, want in de vroegere moties van het Vlaams Parlement over het Eurostemrecht werd er nog niet gesproken over de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. Volgens de minister kan er geen twijfel bestaan over het feit dat de Vlaamse regering de resolutie van het Vlaams Parlement van 25 juni 1997 correct heeft uitgevoerd. Bovendien hebben zowel de minister-president als zichzelf herhaaldelijk aandacht gevraagd voor de moeilijke positie van de Brusselse Vlamingen en hebben zij er op die manier toe bijgedragen om de kwestie op de agenda te plaatsen.

De minister bevestigt de cijfers die aantonen aan dat de electorale impact van de naturalisatie bezwaarlijk kan worden onderschat. Als het aantal stemmen op Vlaamse lijsten gelijk blijft, dan zullen de Vlamingen in Brussel nu al één à twee zetels minder behalen dan in 1995 als gevolg van de reeds doorgevoerde naturalisaties. Volgens de minister is het nochtans niet zo dat de herziening van de naturalisatieprocedure die nu lopende is in het federale Parlement de positie van de Vlamingen nog verder zal verzwakken. Er is immers geen sprake van dat daarbij de eenvoudige ‘naturalisatie op aanvraag’ zou worden ingevoerd. Om dit te vermijden werd recent door de federale regering een reeks amendementen goedgekeurd op het oorspronkelijke voorstel van de PRL-FDF. Maar het probleem van de naturalisaties zal zich hoe dan ook stellen, ook bij ongewijzigde wetgeving.

De minister is het ook eens met de heer Walter Vandenbossche dat de Vlamingen niet de indruk mogen wekken gekant te zijn tegen het Eurostemrecht als dusdanig. Momenteel bestaat de Franstalige strategie er precies in om de Vlamingen zoveel mogelijk als anti-Europees af te schilderen. Ze worden daarbij geholpen door het feit dat de Europeanen eerder op de Franstalige pers gericht zijn. Het is belangrijk dat de Vlamingen inspanningen doen om dit imago te corrigeren.

Zowel het stemrecht voor Europeanen als de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen moeten volgens de minister zo snel mogelijk worden geregeld.

Hierop vraagt de heer André Denys of deze beide regelingen volgens de minister al dan niet gekoppeld moeten worden aan elkaar.

De minister antwoordt dat het voor haar van bijzonder groot belang is dat er een oplossing is voor de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen vooraleer het gemeentelijk stemrecht voor de Europeanen in voege treedt. Eerder deed zij het voorstel om de discussie over het Eurostemrecht uit te stellen tot in 1999, wat nog ruim op tijd zou zijn voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2000. De minister blijft erbij dat dit uitstel het beste zou zijn. Maar in de politiek is het niet voldoende om gelijk te hebben, je moet ook gelijk krijgen. Het essentiële is echter dat er op het ogenblik van de gemeenteraadsverkiezingen van 2000 een oplossing is voor de gewaarborgde vertegenwoordiging.

Wat de naturalisatieprocedures betreft beaamt de minister-president dat de lopende herziening in het federale Parlement enkel een administratieve vereenvoudiging beoogt en dus geen inhoudelijke versoepeling. De minister-president herhaalt dat er wat hem betreft van een versoepeling geen sprake kan zijn, juist omwille van het electorale effect daarvan in 1999. Hij herinnert eraan dat hij als eerste het probleem gesteld heeft van het effect van een versoepelde naturalisatie op de electorale positie van de Vlamingen in Brussel.

Volgens minister Brigitte Grouwels moet de commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken nu prioritair een concreet voorstel uitwerken inzake de gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen, ingebed in een omvattende visie over de plaats van Brussel in het federale België. De minister stipt verder aan dat er ook langs Franstalige kant begrip groeit voor de Vlaamse vraag om een minimale

vertegenwoordiging, en dit vanuit het besef dat Vlamingen en Franstaligen moeten samenwerken om van Brussel een leefbare stad te maken.

Tenslotte sluit de minister zich aan bij het voorstel van de heer Herman Suykerbuyk om een overleg te organiseren met de Vlaamse parlementsleden in het federale Parlement.

De minister-president stelt dat een polemiek onder Vlamingen over dit dossier best wordt vermeden. Hij beklemtoont wel dat hij, in tegenstelling tot de heer Joris Van Hauthem, zijn doelstellingen via een democratische dialoog wil bereiken. De heer Joris Van Hauthem vindt dit een onterechte insinuatie die in dit debat volstrekt misplaatst is.

Ten aanzien van de heer André Denys stelt de minister-president dat hij nog steeds wacht op een voorstel van de VLD om de egalisatie van de belastingen te realiseren. Daarop erkent de heer Karel De Gucht dat de VLD geen pasklare oplossing heeft voor het probleem. Hij twijfelt er echter aan of de partij van de minister-president die oplossing wel heeft. De minister-president antwoordt dat het hier een brede problematiek betreft die het louter communautaire overstijgt. De partij van de minister-president denkt na over een technisch adequaat voorstel. Het denkspoor van senator Ludwig Caluwé vormde daartoe al een eerste aanzet.

In verband met het rapport Columberg noemt de minister-president het volstrekt onaanvaardbaar dat de Franstaligen Vlaanderen in het buitenland proberen af te schilderen als bekrompen en ondemocratisch. Wellicht is dit vanuit een zeker frustratiegevoel. In elk geval kan men de Vlaamse regering niet verwijten geen inspanningen te hebben gedaan om de heer Columberg correct te informeren. De nota die door de Vlaamse regering aan de heer Columberg werd bezorgd werd trouwens ook ter beschikking gesteld van de commissieleden. Daarnaast doet de Vlaamse regering bijkomende inspanningen om op het terrein de positie van de Vlamingen te versterken. Met het oog daarop bezoeken hijzelf en minister Grouwels stelselmatig de 19 Brusselse gemeenten.

Nog ten aanzien van de heer André Denys stelt de minister-president dat hij de voorzitter van de VLD nog niet de uitdrukkelijke koppeling heeft horen maken tussen de volgende regeringsvorming en de staatsvorming.

Wat de grond van de zaak betreft herhaalt de minister-president dat de Vlaamse regering talloze malen uitdrukkelijk de bekommernissen van het Vlaams Parlement heeft vertolkt naar het federale niveau toe. De minister-president gaat ervan uit dat het hier een gemeenschappelijke bekommernis betreft van alle Vlaamse partijen.

In tegenstelling tot wat sommigen denken, aldus nog de minister-president, zal de hervorming van 1999 een fundamentele hervorming zijn, die te vergelijken is met de hervorming van 1970. Het gaat immers om de omvorming van het huidige stelsel van gemeenschappen en gewesten tot een echte deelstaten-structuur. Het gaat bovendien over de overheveling van een aantal basissectoren van de sociale zekerheid naar de deelstaten en over de optrekking van de fiscale autonomie van 10 naar 40 procent. Dit is duidelijk meer dan wat schaaftwerk. Dit zal inhouden dat de partijen duidelijk zullen moeten maken dat het bestuur van Vlaanderen hun eerste prioriteit is. Daartoe is het van het grootste belang dat de Vlamingen de onderlinge polemiek over het Eurostemrecht staken en in de plaats daarvan bouwen aan een ruime consensus over de verdere staatsvorming, op basis waarvan de dialoog met de Franstaligen kan worden aangegaan.

De heer André Denys reageert negatief op het voorstel van de minister-president om de polemiek te staken en om als Vlamingen uit één mond te spreken. De spreker stelt immers vast dat zelfs de partij van de minister-president er nog niet in slaagt om uit één mond te spreken. Nu blijkt ook minister Grouwels haar consequente standpunt inzake het uitstel van het Eurostemrecht te hebben verlaten. Op eerdere voorstellen van de heer Guy Verhofstadt om, over de partijgrenzen heen, een breed Vlaams overleg op gang te brengen over de staatsvorming, werd steeds geantwoord dat daarmee diende te worden gewacht totdat de Commissie voor Staatsvorming haar werkzaamheden heeft afgerond. Het gevolg van dit uitstel is geweest dat de Vlaamse partijen geen strategie hebben kunnen ontwikkelen en, zowel in België als internationaal, in het defensief gedrongen zijn.

Concreet herhaalt de heer Denys zijn voorstel om de procedure van het belangenconflict te starten. Het is immers duidelijk dat de versoepeling van de naturalisatieprocedure die blijkbaar in de maak is, het Vlaamse belang dreigt te schaden. In het kader van de belangenconflictprocedure dient met de federale parlementsleden overleg gepleegd en nagegaan wat precies de implicaties zijn van die versoepeling voor Vlaanderen.

De heer Karel De Gucht stelt dat de kwestie van het rapport Columberg wellicht nog dringender is dan het Eurostemrecht, aangezien de Raad van Europa dit rapport nog in september plenair zal behandelen. Om de goedkeuring van het rapport te verhinderen dient de Vlaamse regering dringend een meer offensieve strategie te ontwikkelen. Mocht het rapport Columberg door de Raad van Europa worden goedgekeurd, dan zou dit immers een belangrijk gezichtsverlies betekenen voor Vlaanderen.

De minister-president antwoordt dat de Vlaamse regering wel degelijk inspanningen doet om het Vlaamse beleid ten aanzien van de Franstaligen op internationaal vlak te verdedigen, onder meer in verband met het Europese Verdrag inzake de Minderheden. Het gaat hier echter ook om een verantwoordelijkheid van de federale regering.

Tot besluit van de gedachtewisseling beslist de commissie, op voorstel van de heer Johan Sauwens, voorzitter, met 10 stemmen bij 2 onthoudingen, om, met toepassing van artikel 2 van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 houdende uitvoering van artikel 37bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen en van artikel 27, punt 4, tweede lid van het Reglement van het Vlaams Parlement, de door het Nederlands kiescollege verkozen senatoren uit te nodigen naar de voortzetting van de gedachtewisseling, op 1 oktober 1998.

BIJLAGE II

VERSLAG VAN DE GEDACHTEWISSELING VAN 1 OKTOBER 1998
OVER DE STAND VAN ZAKEN IN VERBAND MET DE RESOLUTIE BETREFFENDE
HET ACTIEVE EN PASSIEVE KIESRECHT VAN DE ONDERDANEN
VAN DE EUROPESE UNIE BIJ GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN
AANGENOMEN DOOR HET VLAAMS PARLEMENT OP 25 JUNI 1997

De heer Johan Sauwens, voorzitter, herinnert aan de beslissing van 14 september 1998 om de rechtstreeks door het Nederlands kiescollege verkozen senatoren naar de commissie uit te nodigen. Hij verwelkomt de aanwezige senatoren : de heren Ludwig Caluwé, Hugo Coveliers, Roeland Raes en Guy Verhofstadt. Lieten zich verontschuldigen : mevrouw Erika Thijs en de heren Bert Anciaux, Jacques D'Hooghe, Jan Loones en Paul Staes.

Voor de heer Paul Van Grembergen is het betrekken van de senatoren bij de werking een aanleiding om zich te bezinnen over de institutionele verhouding tussen de Senaat, de Kamer en het Vlaams Parlement. De oorspronkelijke bedoeling van de hervorming van de Senaat was dat die instelling zou evolueren naar een Senaat van de gemeenschappen. Daar is uiteindelijk weinig of niets van in huis gekomen. Tijdens de onderhandelingen over de staatshervorming zag het er op een bepaald ogenblik naar uit dat de Senaat een echte deelstatenkamer zou worden en dus als Belgische instelling zou worden afgeschaft. Het Paleis heeft daar echter een stokje voor gestoken en erop aangedrongen dat de Senaat ook op het federale niveau een politieke rol zou blijven spelen. Het resultaat is dat de huidige Senaat een hybride instelling is : voor een stuk een Senaat van de gemeenschappen, en voor een stuk een federale kamer. Maar hoe onvolmaakt deze constructie ook is, ze impliceert wel dat de gemeenschappen een sleutel in de hand hebben om wijzigingen van de Grondwet of de institutionele wetgeving op federaal niveau te blokkeren. Men moet er immers ook rekening mee houden dat de tien gecoöpteerde senatoren mee door de gemeenschapssenatoren worden aangeduid. Vraag is echter of de politieke wil bestaat om die sleutel te gebruiken.

Wat het Eurostemrecht betreft is de kern van de vraag wat het meest geschikte moment is om dit te regelen. De heer Van Grembergen betreurt dat de gemeenschapssenatoren op federaal vlak de directieven zullen moeten volgen van de meerderheidspartijen en bijgevolg deloyaal zullen zijn ten aanzien van de beslissing van het quasi unanieme Vlaams Parlement. Dit is volgens de spreker onaanvaardbaar, omdat het impliceert dat het federale Parlement in de praktijk hiërarchisch boven het Vlaams Parlement staat, wat in strijd is met de staatshervorming en bijgevolg met de federale loyaliteit. Die houdt immers in dat men handelt volgens de geest en de letter van de constitutie.

De kernvraag is volgens de heer Paul van Grembergen of het Vlaams Parlement in staat is om de federale maatregelen die in strijd zijn met de resolutie tegen te houden. Het stelsel van de gemeenschapssenatoren biedt het Vlaams Parlement daartoe in principe een institutionele mogelijkheid.

Ten aanzien van de genodigde senatoren benadrukt de heer André Denys in de eerste plaats dat de resolutie van het Vlaams Parlement van 25 juni 1997 niet beschouwd mag worden als een vorm van communautair opbod, maar het resultaat is van een serene bespreking en afweging, waarbij iedereen water in de wijn heeft gedaan. Zo heeft de VLD ervan afgezien om de problematiek van de stemplicht in de resolutie ter sprake te brengen, alhoewel die problematiek zeer gevoelig ligt in die fractie. De resolutie geeft uitdrukking aan de brede Vlaamse bekommernis dat de invoering van het gemeentelijk stemrecht voor Europeanen, vanuit strategisch oogpunt, gekoppeld dient te worden aan garanties voor een gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen. Sinds de goedkeuring van de resolutie is er een bijkomend probleem, namelijk de versoepeling van de naturalisatiewetgeving, waardoor de Vlamingen reeds bij de verkiezingen van 13 juni 1999 electorale schade zullen lijden. Daardoor wordt het des te belangrijker dat de koppeling tussen het Eurostemrecht en de gewaarborgde vertegenwoordiging wordt gemaakt. Ter informatie vraagt de heer Denys aan de genodigde senatoren in hoeverre de wijziging van de naturalisatiewetgeving een versoepeling inhoudt dan wel louter een administratieve vereenvoudiging is, zoals op 14 september jl. werd beweerd door de minister-president.

De heer Herman Suykerbuyk verheugt zich over het feit dat de rechtstreeks verkozen senatoren voor de eerste keer worden betrokken bij de werkzaamheden van het Vlaams Parlement. Tegelijkertijd betreurt hij

dat slechts vier senatoren op de uitnodiging zijn ingegaan en dat er geen gemeenschapssenatoren aanwezig zijn in de commissie.

Ook de heer Suykerbuyk lijkt het logisch dat de gemeenschapssenatoren op federaal niveau het standpunt van het Vlaams Parlement uitdragen en het federale beleid daaraan toetsen. Die gemeenschapssenatoren moeten inderdaad beschouwd worden als de bijzondere opdrachthouders van het Vlaams Parlement. Dit betekent concreet dat de gemeenschapssenatoren moeten toezien op de naleving van de door het Vlaams Parlement vooropgestelde voorwaarden én het Vlaams Parlement op de hoogte moeten houden over de implicaties van de voorgestelde wijzigingen van de naturalisatiewetgeving. De spreker pleit er ook voor dat het Vlaams Parlement de vraag naar een gewaarborgde vertegenwoordiging dringend zou concretiseren. Zolang men daarover in algemene termen blijft praten, kan men van de gemeenschapssenatoren moeilijk verwachten dat ze die eis op federaal niveau stellen. Tenslotte herhaalt de heer Suykerbuyk zijn voorstel van 14 september jl. om een informeel overleg te organiseren met Vlaamse kamerleden over deze problematiek, bijvoorbeeld met de leden van de Commissie voor Institutionele Aangelegenheden.

Aansluitend hierbij stelt de heer Paul Van Grembergen dat, mochten de gemeenschapssenatoren in de Senaat niet het standpunt van het Vlaams Parlement verdedigen, onvermijdelijk de vraag zal rijzen naar het nut van de gemeenschapssenatoren en zelfs van de Senaat. De heer Gilbert Bossuyt is het daar niet mee eens en pleit ervoor dat men zich zou houden aan de letter van de resolutie. Van een opdracht aan de gemeenschapssenatoren is daarin immers geen sprake.

Senator Guy Verhofstadt wijt de geringe aanwezigheid van de rechtstreeks verkozen senatoren aan de overlapping met de werkzaamheden van de Senaat. Daaruit mag in geen geval worden afgeleid dat er bij de betrokken senatoren geen interesse zou bestaan om betrokken te worden bij de werkzaamheden van het Vlaams Parlement. Persoonlijk pleit de senator ervoor om daar in de toekomst mee verder te gaan.

Senator Verhofstadt beaamt verder dat de Senaat een enigszins dubbelzinnige rol te vervullen heeft : enerzijds is hij een controlerend orgaan op federaal niveau, anderzijds is hij een Senaat van de gemeenschappen. Toch moet men vaststellen dat de Senaat die tweede rol slechts in beperkte mate speelt. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de Commissie voor de Institutionele Aangelegenheden van de Senaat jaarlijks een verslag zou opstellen over de 'commuautaire toestand', maar dat is tot op heden niet gebeurd. Dit neemt echter niet weg dat de Senaat die rol wel degelijk zou kunnen opnemen wanneer dit noodzakelijk zou blijken. In dit kader zouden de gemeenschapssenatoren en de voor overleg met het Vlaams Parlement in aanmerking komende senatoren een gezamenlijke strategie kunnen ontwikkelen met het Vlaams Parlement. De vraag stelt zich of het zin heeft om dit nu te proberen naar aanleiding van de kwestie van het Eurostemrecht. Concreet wil senator Verhofstadt polsen of er zowel bij de Vlaamse senatoren als in het Vlaams Parlement een bereidheid bestaat om een gezamenlijke strategie te ontwikkelen met het oog op de regionalisering van de gemeente- en de provinciewet en op het verkrijgen van een gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. Mocht dit mogelijk zijn, dan zou dat volgens de spreker een enorme doorbraak zijn voor de Senaat als deelstatenkamer. De fractie van de spreker is in elk geval bereid om de voorwaarden van de resolutie van het Vlaams Parlement van 25 juni 1997 ter sprake te brengen in de Senaat, bij voorkeur samen met de andere Vlaamse senatoren.

Het uitstippelen van een gemeenschappelijke strategie lijkt de heer Johan Sauwens een goed middel om de huidige schizofrenie te doorbreken, waarbij op het Vlaamse vlak andere standpunten worden ingenomen dan op het federale. In dit verband pleit de spreker voor meer interactie tussen de verschillende instellingen. Wanneer de partijen het enige forum zijn waar de verschillende beleidsniveaus elkaar ontmoeten, dan houdt dit onvermijdelijk het risico in op een ontwrichting. Die gewenste interactie tussen de instellingen veronderstelt echter dat men bereid is om zich tot op zekere hoogte te ontdoen van het partijkerslijf.

De heer Gilbert Bossuyt repliceert daarop dat het in zijn ogen wenselijker en minder 'hypocriet' zou zijn om binnen elke partij te overleggen hoe men de voorwaarden van de resolutie kan realiseren op federaal vlak. Daarbij moet men volgens de spreker vertrekken van de realiteit dat er op federaal vlak een akkoord bestaat tussen de meerderheidspartijen om het Eurostemrecht niet te koppelen aan de gewaarborgde vertegenwoordiging voor de Brusselse Vlamingen. Uit het antwoord van de minister-president tijdens de gedachtewisseling van 14 september jl. is gebleken dat er wel degelijk werk wordt gemaakt van de Vlaamse voorwaarden, zij het dat er zich op het vlak van de fiscale gelijkschakeling technische problemen stellen.

De heer Bossuyt beklemtoont ook dat de resolutie niet mag opgevat worden als een resultaatsverbintenis. Dat kan eenvoudigweg niet omdat het Vlaams Parlement terzake niet bevoegd is. Evenmin impliceert de resolutie een bindend mandaat voor de gemeenschapssenatoren. De heer Bossuyt wil het Vlaams Parlement in geen geval gedegradeerd zien tot een soort veredelde drukkingsgroep.

De heer Johan Sauwens antwoordt daarop dat een federatie maar zo sterk is als de samenstellende delen. Hij herinnert er ook aan dat parlementsvoorzitter Norbert De Batselier bij de installatie van het Vlaams Parlement de Commissie voor Staatshervorming en Algemene Zaken heeft opgedragen om na te gaan hoe de instituties van de federatie verbeterd kunnen worden, ook al behoort dit niet tot de bevoegdheid van het Vlaams Parlement.

De kern van de zaak is volgens de heer Johan Sauwens dat de Vlamingen in Brussel gemarginaliseerd dreigen te worden als gevolg van zowel de bestaande naturalisatiewetgeving, de op stapel staande versoepeling daarvan, als de onvoorwaardelijke invoering van het Eurostemrecht. Precies omdat er daarbij voor Vlaanderen zoveel op het spel staat is het Vlaams Parlement het aan zichzelf verplicht al het mogelijke te doen om de federale beslissingen vooralsnog om te buigen.

Senator Ludwig Caluwé dankt vooreerst het Vlaams Parlement voor de uitnodiging. Ook hij ziet in de betrokkenheid van de senatoren bij de werkzaamheden van het Vlaams Parlement een mogelijkheid om de rol van de Senaat als deelstatenkamer beter waar te maken. Op die manier kan enigszins tegemoet worden gekomen aan het probleem dat de gemeenschapssenatoren met te weinig zijn om een constitutionele blokkeringsminderheid te vormen. Dit zou echter een meer structurele en meer dan louter punctuele betrokkenheid van de senatoren vergen. Een en ander sluit volgens de spreker evenwel niet uit dat er daarnaast op een meer punctuele en informele wijze wordt overlegd met federale kamerleden.

Senator Caluwé onderscheidt twee soorten vragen in de resolutie van het Vlaams Parlement. Enerzijds zijn er de vier voorwaarden die gelijktijdig met de regeling van het Eurostemrecht moeten worden vervuld. Anderzijds worden er twee bijkomende eisen geformuleerd die zo spoedig mogelijk moeten worden gerealiseerd, zij het niet gekoppeld aan de regeling van het Eurostemrecht. Om de voorwaarde betreffende de fiscale gelijkschakeling vooralsnog te realiseren heeft de spreker bij de Senaat een wetsvoorstel neergelegd. Een aantal technische problemen in verband met het voorstel dienen nog te worden uitgeklaard. Bij gebrek aan een alternatief is dit voorstel echter het minst slechte. Kort samengevat komt het voorstel erop neer dat de gemeenten de mogelijkheid krijgen om de belastingen die de Europese ambtenaren niet betalen te verlagen. Ter compensatie daarvan kunnen ze een aantal andere belastingen heffen die wel op die ambtenaren van toepassing zijn.

De heer Jos Geysels herinnert er vooreerst dat zijn fractie de voorwaarde c) van de resolutie niet onderschrijft en zich daarom heeft onthouden bij de stemming. Met de andere voorwaarden en met de vraag om de provincie- en gemeentewet te regionaliseren is zijn fractie het wel eens. Dat laatste is trouwens afgesproken in het Sint-Michielsakkoord. Ook op federaal vlak blijft de partij van de spreker ijveren voor die overheveling. De spreker kan er nog enigszins inkomen dat de partijen van de meerderheid soms andere accenten leggen op Vlaams dan op federaal vlak en in die zin blijken geven van enige politieke schizofrenie. Dit geldt echter niet voor de gemeenschapssenatoren die, als gezanten van de gemeenschappen, in de Senaat hetzelfde standpunt moeten innemen als in het Vlaams Parlement. In het tegenovergestelde geval is er sprake van 'personale schizofrenie', en dat is erger. Terloops merkt de spreker op dat het beter ware geweest wanneer de gemeenschapssenatoren ook pecuniair gezien lid van het Vlaams Parlement waren gebleven. Dan zou de band met die assemblee allicht groter geweest zijn. Hierop inpikkend stelt de heer Paul Van Grembergen dat de gemeenschapssenatoren met allerlei 'prebendes' worden omgekocht.

De heer André Denys is het ermee eens dat er een meer structurele samenwerking tot stand moet komen met zowel de gemeenschapssenatoren als de voor overleg met het Vlaams Parlement in aanmerking komende senatoren. De naleving van de resolutie van het Vlaams Parlement is voor de spreker niet enkel een kwestie van politieke geloofwaardigheid, maar ook een zaak van levensbelang voor de Brusselse Vlamingen. Precies omwille van de band tussen die Brusselse Vlamingen en de rest van Vlaanderen hecht hij zoveel belang aan dit dossier. De spreker is het niet eens met de visie van senator Ludwig Caluwé dat de resolutie in twee luiken uiteenvalt. Het was wel degelijk de bedoeling dat aan alle zes de voorwaarden is voldaan wanneer het gemeentelijk stemrecht voor Europeanen wordt geregeld, zoals trouwens uitdrukke-

lijk bevestigd door Vlaams minister Brigitte Grouwels. Twee van de zes voorwaarden zijn inderdaad in andere termen geformuleerd, maar het betreft hier enkel een vormelijk en geen inhoudelijk verschil.

Senator Guy Verhofstadt maakt de commissieleden erop attent dat het organiseren van een overleg met de Vlaamse kamerleden van de bevoegde commissie nog maar weinig zin heeft, aangezien de stemming over de herziening van artikel 8 van de Grondwet in de commissie reeds plaatsvindt in de loop van de komende week. Het betreft hier uiteraard een bicamerale aangelegenheid die nadien ook door de Senaat behandeld zal worden. Bovendien mag verwacht worden dat de Senaat gebruik zal maken van zijn evocatierecht voor de aan de grondwetswijziging gekoppelde wetswijzigingen.

De spreker pleit vervolgens voor een pragmatische aanpak. Enerzijds is er het politieke akkoord tussen de meerderheidspartijen. Anderzijds is er het wetsvoorstel van senator Ludwig Caluwé inzake de fiscale gelijkschakeling en het door de heer Herman Suykerbuyk tijdens de gedachtewisseling van 14 september geformuleerde voorstel om bij gewone wet te voorzien in een gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen op gemeentelijk niveau. De senator onderschrijft zowel dit laatste voorstel als het streven naar een fiscale gelijkschakeling. Hij is het ook ten volle eens met de resolutie van het Vlaams Parlement van 25 juni 1997. Toch pleit hij voor een pragmatische houding, in die zin dat, enigszins los van de genoemde resolutie, wordt onderzocht welke wijzigingen redelijkerwijze nog kunnen worden aangebracht in de Senaat. De spreker denkt daarbij aan drie punten : (1) de egalisatie van de fiscaliteit, waarbij het voorstel van senator Caluwé als uitgangspunt kan worden genomen ; (2) het voorstel van de heer Herman Suykerbuyk om de minimumvertegenwoordiging van de Vlamingen op gemeentelijk niveau door te voeren bij gewone wet en (3) het afvoeren van de wijziging van de naturalisatiewetgeving. In Vlaanderen groeit immers het besef dat een versoepeling van die wetgeving electoraal sterk in het nadeel zal spelen van de Vlamingen in Brussel, en dit reeds bij de verkiezingen van 13 juni volgend jaar. Het gevolg zal zijn dat de Vlamingen nog over te weinig zetels zullen beschikken in de Brusselse Hoofdstedelijke Raad om een redelijke minimumvertegenwoordiging te kunnen afdwingen. Rekening houdend daarmee is die versoepeling een strategische blunder van formaat.

Concreet pleit senator Verhofstadt ervoor om met de gemeenschapssenatoren enerzijds en de rechtstreeks verkozen senatoren die in aanmerking komen om bij de werkzaamheden van het Vlaams Parlement te worden betrokken anderzijds, in totaal om en bij de 24 senatoren, een overleg te organiseren over hoger-vermelde punten. Hij stelt voor dat een senator van de grootste fractie daartoe het initiatief neemt. Senator Ludwig Caluwé lijkt hem daarvoor de aangewezen persoon. Senator Verhofstadt deelt ook mee dat de Vlaamse gemeenschapssenatoren nu al afzonderlijk vergaderen op initiatief van senator Leo Delcroix.

Mevrouw Mia De Schampelaere wijst erop dat het toekennen van het gemeentelijk stemrecht aan Europese Unie-onderdanen moeilijk een voorwerp kan vormen van onderhandelingen met de Franstaligen, aangezien dit een verdragsverplichting is. Wel kan dit, conform het advies van de Raad van State, enkel via een grondwetswijziging gebeuren. Vandaar de vraag of senator Guy Verhofstadt bereid zou zijn om hiervoor mee de tweederdemeerderheid te leveren wanneer aan de drie door hem aangehaalde punten is voldaan. Senator Guy Verhofstadt antwoordt dat hij dat in die hypothese zeker in overweging zou nemen.

De heer Johan Sauwens blijft evenwel bij het standpunt dat de beste strategie erin bestaat om het Eurostemrecht als hefboom te gebruiken om een volgende ronde van de staatshervorming af te dwingen. Het lijkt hem nog te vroeg om dit streefdoel nu al op te geven. De strategie van senator Verhofstadt lijkt hem hoogstens nuttig als terugvalpositie. Senator Verhofstadt repliceert daarop dat men automatisch in dit tweede scenario terechtkomt wanneer de Vlaamse meerderheidspartijen, zoals het er nu naar uit ziet, voet bij stuk houden en het Eurostemrecht ontkoppelen van de staatshervorming.

De heer Paul Van Grembergen stelt dat het aan elke partij afzonderlijk toekomt om te oordelen of zij mee de tweederdemeerderheid levert. De vraag die zich nu stelt is of de Vlaamse meerderheidspartijen zich kunnen aansluiten bij de drie door senator Verhofstadt aangehaalde minimumpunten. De heer Van Grembergen is het met de heer Sauwens eens dat dit hoe dan ook een belangrijke verzwakking zou zijn van de Vlaamse onderhandelingspositie voor de volgende staatshervorming. Anderzijds is dit minimumprogramma wel te verkiezen boven de uitvoering van het bestaande meerderheidsakkoord tegen het verzet van de Vlaamse oppositie in. Want dan is zowel het Eurostemrecht als de versoepeling van de naturalisatieprocedure een feit. Het moet evenwel duidelijk dat het hierbij hoogstens zou gaan om het redden van de meubelen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen stelt met verwondering vast dat het Vlaams Parlement begint terug te krabbelen en de facto twee van de zes eisen van de resolutie van 25 juni 1997 laat vallen. Daarbij lijkt men uit het oog te verliezen dat de invoering van het Eurostemrecht de Vlamingen niet enkel in de Brusselse gemeenten, maar ook en vooral in de rand dreigt te minoriseren.

Senator Guy Verhofstadt repliceert daarop dat hij het Vlaams Parlement niet vraagt om terug te komen op de resolutie van 25 juni 1997. Zijn voorstel betreft enkel de senatoren. De heer André Denys sluit zich bij deze pragmatische opstelling aan. Dit is in de huidige omstandigheden de beste strategie, zo besluit de heer Denys.
